

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

VIII. országos gazdakongresszus Pécsen.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a folyó évi pécsi országos gazdasági és ipari kiállítás kapcsolatában f. év szeptember hó 3-án és 4-én Pécsen országos gazdakongresszust fog tartani.

Amidőn a magyar gazdaközöniséget a Pécsen megtartandó VIII. országos gazdakongresszusban való részvételre ezennel meghívjuk, egyúttal felhívjuk figyelmét a pécsi kiállításra is, amelynek kapcsolatában szeptember 2-7-ig fog az állattanközpont is megtartani, amely a Dunántul magas színvonalon álló állattenyésztését fogja bemutatni s így a kongresszuson résztvevő gazdáknak a tanulmányozásra kiváló alkalmat fog nyújtani.

A kongresszus az egész magyar gazdaközöniséget érdeklő oly fontos kérdéseket fog tárgyalni, hogy kívánatos, miszerint a gazdaközöniség minél nagyobb számban vegyen részt már csak azért is, hogy ezzel is nyilvánítsa a kongresszus tárgyalásai iránti érdeklődését és szívesen adjon a kongresszusi határozatoknak.

A kongresszusi jelentkezések a lakás biztosítása végett is legkésőbb f. évi augusztus hó 20-áig eszközözlendők Szilassy Zoltán kongresszusi főtitkárnál (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.).

VIII. országos gazdakongresszus szervezete.

Elnök: **Desseuffy Aurél** gróf a főrendiház elnöke, az OMGE. ugyis mint a G. E. O. Sz. elnöke.

Társelnökök: **Pallavicini Ede** örgróf, az OMGE. alelnöke, a Somogy megyei Gazd. Egylet elnöke,

Országh Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Esterházy László gróf, a Fehérmegyei Gazd. Egylet elnöke,

Hunkár Dénes, a Veszprémmegyei Gazd. Egylet elnöke.

Főtitkár: **Szilassy Zoltán** orsz. képviselő, a G. E. O. Sz. titkárja.

Titkár: **Förster Jenő**, a Baranyamegyei Gazd. Egylet titkárja.

Rendező-bizottság.

Elnök: **Pallavicini Ede** örgróf, az OMGE. alelnöke.

Tagok: **Baranyai Géza**, a Komárom megyei Gazd. Egylet alelnöke,

Bauer Ottó, a Sopron megyei Gazd. Egylet elnöke,

Bernát István dr. orsz. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója,

Enődy József orsz. képviselő, földbirtokos,

Hertelendy Ferencz főrendiházi tag, a Zalamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Hoyos Miksa gróf, a Somogy megyei Gazd. Egylet alelnöke,

Jeszenszky Andor, a Tolnamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Kálmán Rudolf főispán, a Komárom megyei Gazdasági Egylet elnöke,

Lippay Géza főispán, a Györmegyei Gazd. Egylet elnöke,

Matta Árpád dr. földbirtokos,

Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára.

Országh Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egylet elnöke,

Rainprecht Antal jószágkormányzó,

Rimler Lajos jószágigazgató, Moson megyei Gazd. Egylet alelnöke,

Somssich Andor földbirtokos,

Széchenyi Aladár gróf főrendiházi tag, földbirtokos.

Széchenyi Viktor gróf főispán,

Előadó: **Szilassy Zoltán** orsz. képviselő, G. E. O. Sz. titkárja.

Tárgysorozat.

Első nap, szeptember hó 3-án.

Délelőtt 10 órakor: **Zselénski Róbert** gróf előadása: **A tőzsdereformról.**

Délelőtt 11 órakor: **Rubinek Gyula** előadása: **A mezőgazdasági érdekképviseletről.**

Második nap, szeptember hó 4-én.

Délelőtt 10 órakor: **Mailáth József** gr. előadása: **Az agrárprogramról.**

Délelőtt 11 órakor: **Hensch Árpád** előadása: **A mezőgazdasági üzemek átszervezésének szüksége és feltételeiről.**

A kongresszus ügyrendje.

A kongresszus címe:

VIII. Országos Gazdakongresszus Pécsen 1907 szeptember 3. és 4-én.

A kongresszus irodája.

A kongresszus irodája a „Köztelken“ (IX., Köztelek-u. 8.), az „Országos Magyar

Hazánkban legrégebben elterjedt

„ADRIANCE“ ARATÓ- ÉS KASZÁLÓGÉPEK

Állami első nagydíjat nyertek az OMGE. által rendezett nyiregyházi versenyen

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciákat.

Ugyanott eredeti elsőrangú minőségű **irlandi manillaszineg**, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz esik és e mellett legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a kötözés mindenkor akadálymentesül, **beszerezhető.**

Gazdasági Egyesület" palotájában működik. Minden, a kongresszust érdeklő levelezés e címre intézendő.

A kongresszus tagjai, azok jogai és kötelezettségei.

A kongresszus tagja lehet mindenki, akit a rendező-bizottság tagul felvesz.

A kongresszusi tagdíj személyenként 6 korona, amely összeg a jelentkezéssel egyidejűleg, de legkésőbb augusztus hó 20-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” pénztárához (Budapest, Köztelek) beküldendő.

A tagoknak jogukban áll az üléseken részt venni, melyeken tanácskozási és szavazati joggal bírnak, igényt tarthatnak a tagok részére kieszközölendő vasuti és egyéb kedvezményekre és a kongresszus kiadványaira. A kongresszusi tagsági jegy a kiállítás ingyen látogatására jogosít. A kiadványok azonban csak azon tagoknak küldetnek meg, valamint csak azok részesülhetnek a kedvezményekben, akik a tagsági díjat augusztus hó 20-ig befizetik.

A rendező-bizottság a kongresszusi tagok részére lakásokról is gondoskodik. A lakás iránti kívánságot a kongresszusi tagsági bejelentéssel együtt legkésőbb augusztus 20-áig kell kifejezni, hogy a lakás biztosítható legyen.

A kongresszus szervezete.

A kongresszus élén a földmivelésügyi miniszter Ó Nagyméltósága mint díszelnök áll, aki külön e célra kiküldendő bizottság által lesz a díszelnökség elfogadására felkérendő.

Áll továbbá az elnökségből s a titkárokból, kiket a rendező-bizottság javaslata

alapján a kongresszus tartamára a kongresszus közfelkiáltással megválaszt.

Az elnökség áll egy elnök és négy társelnökből. Az elnök akadályoztatása esetén az egyik társelnök vezeti az ülést.

Az elnök gondoskodik a kongresszusi jegyzőkönyvek hitelesítéséről és közhírtételéről, a szükséghez képest kinevezi a jegyzőkönyvvezetőket, szóval gyakorolja az elnöki jogokat.

A kongresszus a szükséghez képest saját kebeléből az alakuló ülés alkalmával bizottságokat küld ki a kongresszus tárgysorozatába felvett kérdések tárgyalására, melyről a bizottság a kongresszusi záróülésen jelentést tesz.

Tanácskozási rend.

1. A kongresszus teljes ülésein a kongresszus elnöke, az osztályok ülésein pedig a társelnökök vezetik a tanácskozást.

2. A felszólalni kívánók a jegyzőkönyv vezetőjénél jelentkeznek és csak a jelentkezés sorrendjében igényelhetik a szólásjogot.

3. Minden felszólaló, az előadók kivételével, egy és ugyanazon kérdésben csak egyszer és legfeljebb 10 percet vehet igénybe.

4. A tárgyalandó kérdéseket az előadók vezetik be és beterjesztik határozati javaslataikat. Az előadás tartama legfeljebb 40 perc. Az előadó a zárzó jogával elhet.

5. A tárgyalások folyamán minden indítvány vagy módosítás írásban, a benyújtó nevének feltüntetésével a jegyzőkönyv vezetőjének adandó át.

6. A kongresszus szavazás esetén szó többséggel határoz. A szavazatok egyenlő megoszlása esetén az elnök dönt.

7. Az osztályok befejezven munkálataikat, az ott elfogadott határozati javaslatokat az osztályjegyzők a kongresszus záróülése elé terjesztik, amely a javaslatok elfogadása felett vita nélkül dönt.

Budapest, 1907 június hó 16.

A pécsi VIII. Országos Gazdakongresszus rendező-bizottsága nevében:

Pallavicini Ede őrnagy s. k.

elnök.

Szilassy Zoltán s. k.

főtítkár.

Péter-Pál.

Valamikor ünnepe volt a gazdának és munkásnak egyaránt, ma a leszámolások szomorú napja. Kit a Gondviselés megrövidített, kit megejtett a lázító szava, erre a napra tartogatja haragját. A keserű osztálypör felnyulásának napja ez. Az aratás ma már valóságos hadjárat, melyet meg kell nyerni az egek haragja ellen, azután a munkások sztrájkja ellen, végül a spekuláció ellen.

Évek óta folyton romlanak az aratási munkák békés lebonyolításának kilátásai. Az általános aratási sztrájk réme mind vékonyabb hajszálon lóg a fejünk fölött, Hogy le nem szakadt, ezt kivált az utolsó három esztendő jó terméseredményeinek köszönhetjük.

Az idei aratás előcsatározásai a leghevesebbek voltak. Szervezkedtek a szocialista központok a vidéken, egyenesen azzal a céllal, hogy a nemzetközi szocialdemokrata párt urává váljék ne csak az utcáknak, de a szántóföldeknek is és sakkban tartsa a termelők társadalmát. Ennek a célznak eléréséhez megadták en-

TÁRCZA.

Pillangószárnyakon.

(Utí beayomások.)

Írta: Buday Barna.

A német birodalom területére nézve kétszerannyi sincs, mint Magyarország; de lakosainak száma közel négyszerannyi. A német földet tehát jobban ki kell használni, hogy hatvan millió német jólakjék. Sok helyt csakugyan a művészeti vizik a németek azt a fogást, hogyan lehet a földet táplálni a legtakarékosabban és a legegyszerűbben, hogy az a benne rejtőző természeti erőknél legutolsó zsireseppjét is kiadja. El is vesztette már ott a mezei élet a romantikáját. Ridog haszonzét alá rendelt óraművek emberek s állatok egyaránt.

A modern német gazda inkább kémikus és iparos. Szünetelvényei a hasznoson kívül nincsenek. Vágyai a kultura kijelölt keretein nem csapongnak túl. Nem a szemre dolgozik. Természeti és tenyésztési ágazatok változatossága iránt alig van érzéke. Háza tövétől tagjának végéig képes akár lapulevet termelni, ha az a legjövendelmezőbb. Udvarán a kisbirtokosnak trágadomb díszlik, virágos gruppák helyett. Amint a gondos háziasszonyok tekintete átszűrődik az ablaküvegen, ide tűz és mereng él az örökké épülő és örökké rendezetlen trágadombon, mintha ez volna a jövő reményeinek raktára. Innen árad szét az illat, innen szivárogo el a kövezett udvaron a nektár: a réteket megtermékenyítő folyékony arany.

A szárnyépületben pedig, hat bakugrásra az uriháztól, a tehén bög. Bolthajtásos istállóban,

de tőzegalmon, piszkos tehének kerdőznek és ábrándoznak a kultura felől. Soha piszkosabb teheneket nem láttam, mint itt, egyes kiscigányoknál. Szép, sárga, tisztá, puha szalma helyett turfa nyomja szegény állatok bordáját. Egy-egy tehénhez husz, huszonnégy tejelő szörnyeteget ápol és fej. Kevés ideje jut tehát a védenek fésülésére. Ennélfogva istálló-patina borítja az állatot a patától a farkatövéig. Patinás a fej ember keze is, bányavállalatot lehetne rá alapítani. Patinások a gépek is. Egy nagy és meglehetősen nevezetes gazdaságban, hol vagyont érnek a gépek, ujjnyira lepte a vasalkatrészeket a rozsdá és más, oda nem tartozó anyag. Láttam egy szirupgyárban a verebek névjegyének arasznyi építményét.

Mindezt csekély vizsgálatul mondom el. Nemesak a magyar nemes kardját marja a rozsdá, de a németet is: udvarát, állatát, boronáját. Mindez nem szép, ám a szép sem mindig hasznos.

A mi szemünknek a látott német gazdaságok kissé idegeneknek és színteleneknek tünnek fel. Néhány előkelő és híres gazda bravuroz fogásait, rendszeres tevékenységének győzelmes sikereit megbámultuk. Hanem a kisebb gazdák állaga azzal, amit mutatott, nem lepelt meg bennünket. Csak azt csodáltuk, hogyan győzik a nagystíli, tömör és költséges épületeket. Ugy látszik, mint a mi svábjainknak, ugy a német gazdáknak is szenvedélyük az építkezés.

Egy szál fű helyett ott se nő kettő. Az igaz, az időjárás kiegyenlített, csapadékban bővebben van részük, ez ugyszólván az egyedüli természeti előnyük. De hogy e természeti támogatás mellett, meglehetősen gyenge talajon, hogyan fizethetnek nálunk példátlanul magas

haszonbéréket, hogyan tudják kamatoztatni a nagy épülettöket s emellett fizetni a magas munkabéréket és a magas adókat, erre a kérdésre tapasztalataim nem felelnek meg. A gazda urak igen eltérő s egymásnak bájosan ellentmondó jövedelmi adatokat közöltek velünk.

Vargies Imre tisztelt barátom, a tanulmányut izentani anyagának iroja, majd talán megrostálja az adatokat s kisíti, hol van a kulcsa ennek a gazdálkodási virtuusnak. Én bátor vagyok a többek között jelentőséget tulajdonítani annak a körülménynek is, hogy az emberek s különösen az asszonyok nálunknál igénytelenebbek és rendszeresebben és többet dolgoznak.

Ne essék az udvariasság rovására, ha megállapítom, hogy a gondviselés (az általunk látott) német nők megalkotásánál nagyon kedvezett, mert nem költséges luxusezikket, hanem szerény munkatársat igyekezett bennük teremteni. Párhuzamot vonva a német és a magyar viszonyok között: ugyanazon jövedelem mellett a német nők egyszerűbbek s habár nagy lábon élnek, de ez pénzbe nem kerül. Természetesen voltak közöttünk is elfogult urak, kik helyenként megjegyzték, hogy a zabvetés sokkal jobban sikerült, mint az a virágos kert, melynek fő ékessége volna a nő; csak hogy ezek az urak nem méltanyolják kellőleg, hogy az élet nyugalmára és a gazdálkodás zavartalanságára mily értékes az, ha a gazda urak kevesebbet ábrándoznak, jobban alszanak s hogy ott az asszonykultuszt általában valami szenvedélytelen, nemes és pazarlásmentes szellem hatja át. Irányunkban igen kedvesek voltak a német nők, ugy a szerényebb polgári, mint a magasabb kategóriákban, mi tehát hálásan emlékezünk

nek a pártnak az összes eszközöket és jogositványokat. - Kristóffy megadta, mi helyben hagytuk. És így a jognak védelmünkre alkotott ereje átváltozott egy olyan párt félelmetes fegyverévé, mely támadni, rontani és pusztítani akar, mely a nemzeti társadalom és a nemzet termelési érdekeinek képviselőitől nyert minden előnyt irgalmatlanul azok gyengítésére és megdöntésére használ ki. Hanem hát ezen már túl vagyunk.

A szocialisták ez idei mozgalma nem sikerült. A munkáshiány, a gazdák kényszerhelyzete és tulbecsülése nyers erejüknek arra a lépésre vitte őket, hogy izgassák a munkásokat a szerződéseket megtagadására. Szerződésfeltételeket bocsátottak ki a központból s az volt a jelző, hogy vagy elfogadják a gazda ezeket a feltételeket, vagy pedig rothadjon a termés a mezőkön. Egyelőre nem volt végrehajtható a hadiparancs. A néplélek nem volt még eléggé megnyergelve ilyen katasztrófaszerű lovaglásokhoz, a terror még nem volt elég gonosz. Még egy kicsit ápolnunk és fejleszteniünk kell a nemzetközi szocialista pártot, hogy egy szép napon, kellő készültséggel és erővel kihirdethesse ellenünk a statáriumot.

Sikerült tehát a szerződéseket megkötni az utolsó órában, ha nem is mindenütt, de az ország nagy részében. Szerződött munkások, sok helyen idegenek, várják a gabona érését. Tudomásunk szerint nagyobb izgalmak nem zavarják a várakozás csendjét, amde azért ki merné biztosra venni, hogy sikerül betakarítanunk baj nélkül, vér nélkül, átok nélkül.

A termés gyenge, a gabona megdőlhet. A kalász megszorulhat s akkor az ellenfetétek lappangó szikrái egyszerre felgyújt-

hatják a határt. Gyötrő bizonytalanság nehezedik a magyar földre és sikerüljön bár az ideai aratás, de ennek a bizonytalanságnak a sulya egyre türethetlenebb.

A katasztrófák miféle ostorának kell azonban végig vernie a magyar gazdaközönség hátán, hogy az össze tudjon tartani a közös baj ellen: erre a kérdésre valóban hiába keresem a feleletet. A mezőgazdasági munkaadók ma is szétforgácsoltan küzdenek s míg ellenük a szocialista párt egyre szervezkedik s már azon a ponton van, hogy zsarnokukká legyen, addig a megtámadott gazdák nem tudják megtalálni azt a szót, mely egyesítse őket szintén erős és hatalmas szervezetté. Pedig enélkül nem lehet győzni a harcot.

Tizenöt év óta vaskos köteteket töltene meg az a sok főrmedvény és fájdalmas sóhajtozás, miket a fedezetlen határidő-üzlet ellen intéztünk. És ez a hazárdjáték ma épp úgy tombol, a belőle elősködő spekuláció épp úgy grasszál, mint tizenöt évvel ezelőtt. Ha két gazda találkozik, bizonyosan egyetértenek s szomoruan beismerik, hogy a magyar gazdaközönség nagy dolgokban tehetetlen, mint a vénasszony s egy-egy halkapó bankárnak nagyobb hatalma van, mint nekünk összesen. Hanem a százak és ezrek már nem tudják egymást megérteni. Összetartás híján ötödik kerék az országban az az érdekeltség, mely ma még kormányzó erő lehetne.

Termésünk gyenge az idén, kilátásaink nehezek s a Péter-Pál napja is inkább arnyékos, mint derült. Azt hiszem azonban, sok mindenért kárpótolva lennénk, ha az összetartás érzése felébredne a magyar gazdáknak.

ségletet redukálja, amennyire csak lehetséges. Mi se tehetünk mást.

Beláthatlan időnkig ami hátrább lévő gazdasági kultúránk se lesz versenyképes az amerikai munkabérekkel, ha érzésben a sokkal fejlettebb és iparral támogatott német mezőgazdaság is gyengének bizonyult. Nekünk is el kell hinnünk lassacskán, hogy a vas olcsóbb és biztosabb, mint az emberi izomerő.

A munka és a munkás megbecsülése nem segít a munkáshiányon. A demokratikusabb német közszellem ráüti bélyegét a gazda és a cseléd között való viszonyra is. Láttam egy háromszáz morgenes (körülbelül 150 katasztrális hold) birtokost, aki szurtos kocsisával megosztotta az első ülést és saját szivarjának tüzet kínálta oda a kocsisnak, mikor ez rá akart gyújtani, természetesen szintén szivarra. Pedig a fizető gyalázatosan hajtott. Olykor a gazda ragadta ki kezéből a gyeplőt, minden felháborodás nélkül. A német kigazda hozzászokott ahhoz, hogy megfogja a munka vastagabb végét, pedig ott afele kigazdák vannak, akik aligha cserélnének egy 500-600 holdas magyar földesúrral. De igénytelenek, ugynevezett uri passzióknak nem rabjai és tudnak összetartani.

Kis- és nagygazdák között a szolidaritás érzése erősen ki van fejlődve, hanem ápolják is szorgalmasan. Egyes vidékek vezető egyénisége a birtokosságot nemesak személyesen ismeri, de ismeri gazdaságukat is tüzetesen. Szavuknak tehát nagyobb a sulya, egyéniségüknek nagyobb a varázsereje. A gazdaösszejövetelekben is kevesebb a parádé, több a realitás.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A cukorrépa töltögetéséről.

Amióta a cukorrépat nálunk nagyban művelik, oly módon jártunk el, hogy a 3-4-szeri kapálást végül a töltögetés követte s ezzel a cukorrépa talajmunkálása be volt fejezve, mely után már csak a répa szedése következett. A töltögetésnek az volt a célja, hogy a répafejet földdel betakarva, azt a korai őszi fagyoktól s állati kártevőktől lehetőleg megvédjük s a napfény behatolásától elzárva, a répafej megzöldülését megakadályozzuk.

A „Köztelek” 1907. évi 13. számában Linhart Györgynek „A cukorrépa termesztés a kigazdák szempontjából” című cikkében foglalt azon állítása, hogy a cukorrépának a körülményekhez képest négy, sőt esetleg ötszöri kapálása is szükségessé válik, nem lepett meg; hanem esodálta ejtett azon körülmény, hogy a cukorrépa töltögetéséről egyáltalában nem tesz említést, holott ugyanazon cikk későbbi fejtegetésében elismeri, hogyha a répaszedést későbbre halasztjuk, azt gyakran megnehezíti a kedvezőtlen őszi időjárás, sőt a fagy is kárt tehet a répában; továbbá azt írja, hogy: „A répa fejlődését előírás szerint pontosan kell végezni, vagyis a répafejet egésze addig le kell vágni, ameddig zöldes, különben kifogásolja a gyár a répat.”

Ugyanaznap, midőn e cikket olvastam, — jelen témát illetően — egy második meglepetés ért. Ugyanis aznap volt Kaposváron a cukorrépa termesztéséről tartott nagy előadás, melyet nem kisebb egyének, mint Linhart György, Cserháti Sándor és Jablonowski József urak — ma Magyarországon és a külföldön is elsőmért elsőrendű szaktekintélyek — tartottak és melyet mintegy 150 főből álló somogyemei gazda áhitattal hallgatott végig. Örömmel ragdom meg az alkalmat itt is, hogy tisztelettel és hálával hajtsam meg az elismerés zászlaját az előadást tartó szaktudósok előtt igen érdekes és nagyon tanulságos fejtegetéseikért. De elragadtatásomban egy dolog figyelmemet még sem kerülhette ki s ez az volt, hogy bár Cserháti tanár ur a cukorrépa művelés minden fázisáról megemlékezett, a cukorrépa töltöge-

Mindnyájunkat meglepett az az egyszerűség ahogyan a düsseldorfi gazdasági kiállítást megnyitották. A német császár harmadik fia egyszerű fabodében foglalt helyet, melynek gyenge díszlete alig árulta el a megnyitás ünnepies jelentőségét. A páholya előtt elterült szabad téren összegyülekeztek rangkülönbség nélkül előkelőségek, vidéki gazdák, turisták, lovások mintegy két-háromszáz főnyi csapatban, meghallgatták az érczes hangon tartott megnyitó beszédet, leadták a konvencionális három „hóh”-ot, aztán ki-ki dolga után látott. A főherceg pedig egy csomó urral együtt elment a közeli koresmába früstökölni, jóízűen megette az egyszerű kosztot, mely olyan kimért volt, hogy Mailáth grófnak földi eper már nem jutott. Az egész kiállítás leginkább egyszerű, üzleti jellegével imponált nekünk.

Szinte kómikus volt visszaemlékezni egy-egy magyar vidéki kiállításra, amikor két tucat ur tolong a főkapu előtt, szalonkában és ragyogó czilinderben, akiknek mind igen nevezetes szerepük van a pártatlan sikerű kiállítás létrehozatalában. Megérkezik a miniszter, hárminez főnyi kísérettel és ekkor egy tekintélyes ur ünnepies emelkedettséggel köszönti a kegyelmes urat, az ország apját, nagyapját jóakaróját és pártfogóját s kiemelve hervadhatlan érdemeit, megjegyzi szerényen, hogy a rendezőbizottság részéről is mindent elkövetett, hogy a kultura mértőföldes haladásának méltó emlékezet emeljen és itt rámutat az érdemekben megöszült vagy meg nem öszült elnökre, alelnökre, díszelnökre és segédelnökre, akik megéljenzetnek és mellüket kifeszítve, szerényen mosolyognak; miglen a miniszter biztosítja a társaságot, hogy át

vissza reájuk, különösen arra a kedves szerény-ségükre, hogy figyelmüket a tanulmány volta-képpen anyagától nem terelték el túlságosan.

Kívétel kell tennem természetesen fiatalabb utításaink javára, akik etnográfiai tudnivalókat nyilat (hogy ezzel a régi szóvirággal éljek) a női nem melléneke szegezték és a tudósok lázas pirjával arcukon, minden megnyerő tulajdonságaikat kirakatba helyezték és nyájasan kérdezősködtek, hogy tapasztalataikat gyarapítsák. Csak az elismerés őszinte hangján emlékezhetem meg arról, hogy ezek az ifju tudósok különösen Kölnben és Berlinben éjt a nappal egygyé téve, kitaró buzgalommal érdeklődtek a nőkultusz minden problémája iránt s miután esinos legények voltak a mi magyarjaink, rajtuk is szívesen legettek a villogó női szempárok.

E sorok szerény írója inkább a gazda és a cseléd között való viszonyt igyekezett meglesni. Biz ez is más, mint minálunk. A német gazdák is küzdenek a munkáskérdéssel, itt is gyériti a vidék lakosságát részben a kivándorlás, részben a nagyvárosokba való özőnlés. A mezőgazda idegen munkásokra fanyalódik. Igen sok munkást ragadnak el Galicziából, akiket az év 8-10 hónapján át alkalmaznak, átlag 36-40 koronát kitevő havi fizetéssel, szabad lakással, tüzelővel, heti 25 font burgonyával s legtöbb helyen fejjenkint és naponkint egy liter tejjel, egy liter borsóval. Persze, az aratási munkabérek jelentékenyen magasabbak s a gazdát terheli azonkivül a munkásoknak a haza- és visszazállítás is. A közvetítéssel itt is sok baj van, nagyon költséges és bizonytalan. Azért hát a német gazda gépekkel segít magán s a kézierő-szük-

tésről azonban következetesen hallgatott. Bizalmas kérdéssemre előadását azzal bővítette ki pótlólag, hogy a cukorrépatöltögetésről azért nem beszélt, mert ha ahelyett egy kapálással többet adunk, a töltögetés mellőzhető és ha kellő mélyen volt a talaj elkészítve, a répa ugy sem nő ki a földből s ha mégis kinő és kissé megzöldül a fej, az sem baj, mert a zöld részt levágva, mint takarmányt értékesíthetjük; de még az sem igen szükséges, mert a gyárak ma már nem veszik oly szigorúan s elnézik a zöldfejú répat.

Erre azt vártam, hogy a cukorgyár egyik képviselője nyilatkozzon fog, miszerint tényleg elnézik-e a zöldfejú répat és hogy a zöldfejú répából nyert lé tényleg befolyásolja-e a cukor jobb kihasználását. Várakozásom azonban meddő maradt.

Egy gazdának közbeszólását azonban nem hagyhatom említés nélkül, melyet úgy véltem hallani: „A cukorrépatöltögetés ma már túlhaladott álláspont.”

Szerénységem akkor visszatartott s ma is visszatart attól, hogy az említett igen tisztelt szaktekinéllyekkel és urakkal vitába és polemiába bocsátkozzam. Mivel azonban a cukorrépa-művelés és egyben a cukorgyártás egy lényeges és új mozzanatról van szó, azt hiszem, egy a termelők, mint a cukorgyárak érdekeinek teszek eleget, ha a cukorrépatöltögetés kérdését felszínre hozom s elmondva róla szerény nézeteimet és tapasztalataimat, mindkét tábor véleményét provokálom azon kérdés eldöntésére, hogy kell-e a cukorrépatöltögetni vagy nem?

Ezelőtt mintegy 8 évvel a „Frikis Rundschau”-ban egy németországi kísérletről olvastam, melynek eredménye szerint a kapált, de nem töltögetett cukorrépa nagyobb termést adott, mint a töltögetett, mely kísérlettel azon tétel lett bizonyítva, hogy a kapálás — száraz időjárás mellett — a talaj nedvességét konzerválja, míg a töltögetés a talaj kiszáradását elősegíti.

Reá néhány évre, ugyanezen elvből kiindulva, kísérletekkel és gyakorlati tapasztalatokkal támogatva a modernebb gazdaságokban — hazánkban is — a tengeritöltögetést elhagyták s helyette a kapálást alkalmazzák.

A felállított új tantételt, száraz klímát és száraz időjárást tételezve fel, elfogadom, ugy-

van hatva a pillanat nagyszerűségétől és hogy Magyarország nem volt, hanem lesz. Riadó élen után bevonul a czilindererdő a kultura diadalmi csarnokába, ami sárga földdel behintett és renovált városíliget szokott lenni, „átalakítva ezuttal mintegy varázsütésre valódi tündérváros”. A tündérvárosban egy néhány kékent, kifent bódécska dusan kárpitozott polczain politurozott lopótökök kaczerkódnak egymással s felpántlikázott buzakalászok és kitömött mokusok hirdetik a gazdasági kultura káprázatos haladását. Itt-ott egy gépözvegy korekei forognak-forognak, ki tudja, miért forognak, majd egy zord kinézésű ember ufajta kékösörülöket árul, van előtte vagy ötezer s közel hozzá, a házipar felszentelt csarnokában vén kisasszony francziába oltott arab figurákat himez varrógépen. Mindez megtekintetik; a köszörűsök és a töktulajdonosok a társaság bájos érdeklődése között bevallják életkorukat s más ténykörülményeket, a kegyelmes urnak nyájás szavai vannak ehhez is, ahhoz is, ami a lapokban hosszadalmasan közöltetik. S miután ez a szükséges formáság elintéztetett, áttérnek a lényegre, a bankettre, ahol vizonzás fejében tósztokkal kenegetik meg egymást a nevezetesebb urak és azután megnyílik a kitüntetések bőségszerűje és hullanak belőle az elismerő, a dísz- és aldizoklevelek; a kereskedők pedig mogorva arccal távoznak a győzelmi színtérről, de nyájás ismerősként köszönt be a régi vendég: a deficit.

A németekből hiányzik ez a kiállítási romantika. Eladnak egy hold föld tele árut s azt hiszik szegények, hogy ezzel elérték a céljukat.

szintén a tengeri feltöltésének mellőzését is s ha cukorrépa feltöltésének célja csak az volna, hogy ezáltal a répának szükséges nedvességet biztosítsuk, nyugodt lelkiismerettel hagynám el a cukorrépatöltögetést s helyette magam is a kapálást ajánlanám. De egy szorult év tapasztalatai és az ezzel kapcsolatosan megéjtett kísérlet arról győzött meg, hogy mégis jobb lesz a cukorrépatöltögetést nem elhagyni.

Három éve már, hogy küzdök a rossz munkáviszonyokkal s ezek első évében történt, hogy egyik cukorrépatábla töltögetésével megkéstem s a talaj keménysége miatt már a répat megtöltögettetni nem tudtam, hanem csak — a lehetőség szerint — megkapáltattam, biztatva magam a már említett németországi cukorrépakísérlet eredményével s analogiát keresve az új tengeriművelésben.

Julius közepe táján azonban azt találtam, hogy ezen táblán sok cukorrépa a földből kint áll s feje zöldül, sőt a ritkább helyeken, hol a répa nagyobb tenyészterrel bírt, a répafej mintegy tenyérnyire áll ki s olyan zöld volt, mint a fü. Ez a zöldség pedig nem volt más, mint hogy a napfénynek kitett klorofil-testecsek, a fény behatására megzöldültek, minden bizonynyal a répa cukortartalmanak rovására.

Példát vettem a kertészekről, kik a salátát úgy fehéritik, hogy lombját összekötik, mire a már zöld levelek is, a tenyészidő alatt megfehérednek, tehát kísérletképpen több zöldfejú kinőtt répat czövekkel megjelöltem s magasan földdel feltöltöttem. Néhány hét múlva megnéztem a répákat s azt tapasztaltam, hogy zöld színük kezd visszaféldni, miből okulva, egy kiadás eső után, a répakiszedés előtt egy hónappal, az egész tábla répat feltöltögettettem. Mondhatom, hogy e répa átadásánál zöld fej miatt nem volt kellemetlenségem. Nem mintha a gyár megbizottja az átvételnél eltekintett volna attól — mert oly kötelességtudó volt, hogy a legkisebb alkalmat sem szalasztotta el a levonas argumentálására s ha talált zöldfejú répat, diffikultálta is azt — hanem mert a répak zöld színe visszafehéredett.

Érdekes volna azon kérdés eldöntése, hogy mily növényéletani jelenséggel állunk szemben, hogy a fény kizárása által a klorofil-testecsek, utóhatás nélkül vesztették-e el zöld színüket, vagy a répanedv keringése asszimilálta-e azokat a cukortartalom javára? Hogy az érésben levő répa asszimiláló képességét kombinációba vehetem, például szolgáljak az összes cukortartalmu gyümölcsök, melyek ha éretlen korban zöldek is, de minél edesebbek és érettebbek, annál inkább elvesztik zöld színüket. Azonban ha a répa ilyenmő asszimilációt képes végezni, az csak az esetre szólhat, ha a répa jólevele földdel betakarva volt, mert köztudomásu, hogy a legérettebb répa is, ha a fej kint áll a földből, az a szedéskor is zöld marad.

Ezideig még mindig azt hallottam, hogy ameddig zöld a répafej, azt le kell vágni, mert a megzöldült klorofil-testecsek a répalé nem cukorrészt szaporítják s a cukorlé koeficiensét csökkentik. Tehát nemcsak hogy ők maguk is elértéktelenednek a cukornyeres szempontjából, hanem főleg azzal okoznak bajt, hogy a gyártásnál magukhoz kötnek bizonyos mennyiségű jó cukorédvet s így annak kiválását nem engedik, hanem magukkal viszik a melaszba. Tudomásom és a teória szerint, ezért kifogásolják a gyárak a zöldfejú répat s ezért kell a termelőknek a répafejet a zöld részig lemetszeni.

Igaz, hogy a répafejhez metszett zöld rész nem vesz kárba, mert hiszen az feltakarmányozható, de nem mindenkinek van rá szüksége, hogy takarmányát így szaporítsa, kivált ha meggondoljuk, hogy drága répatakarmány az, melynek métermázsája legkevesebb 1 kor. 60 fillérbe kerül. Emellett meg nemcsak a tulajdonképpeni zöld rész, de a vele egy vonalban levő esetleges fehér rész is le lesz

vágva s még nagyobb veszteséget okoz, mivel mint tudjuk, a répafej metszlapjának, a répa hossztengegyére vízszintesnek kell lenni.

De tegyük fel, hogy a cukorgyárak udvariasak, tekintettel arra, hogy a termelőknek ugy is sokba kerül a nehéz munkáviszonyokkal, a répabetegségekkel és rovarkárokkal való küzdelem, ugy, hogy maholnap prémiummal kell fogni a termelőket; így a gyár aránylag olcsón jutva répához, elnézi ezt a csekély zöltséget.

Az állami közvagyonosodást szolgáló tudományoknak nem fog érdekében állani oly répa-művelési mód mellőzését hozni ajánlatba, melylyel a cukorkitermelés szándékosan hátráltatva legyen. Ez nemcsak a gyárak, de a termelők kárára is volna, mert amint közölve volt a „Cukortermelők országos szövetségének” mozgalma oda irányul, hogy ezental a cukorrépa polarizáció szerint fizetessék.

Már pedig ha igaz az, hogy a megzöldült klorofil-testecsek, tehát a zöldfejú répa a cukorlé koeficiensét kisebbiti, más szóval, hátráltatja a több cukorkitermelést; ha igaz, hogy a répafej megzöldülésének megakadályozó módja a répa töltögetése, ugy a gazda csak maga alatt vágja a fát, ha cukorrépa-jának töltögetését mellőzi.

Kérünk tehát több világosságot, mit csak ugy nyerhetünk, ha e tárgyhoz ugy a termelők, mint a cukorgyárak, nemkülönben vegyészek és fiziológusok ösztönén és tárgyilagosan hozzászólnak.

Mandeville Frigyes.

Előző cikkhez, amennyiben abban rovatom alá tartozó kérdésekről van szó, egynéhány megjegyzést kívánok tenni. A többi kérdésre, az illetékes szakrovatvezetők bizonyára nem fognak késni, szakzerű felvilágosításokkal szolgálni.

A cukorrépa töltögetésével az újabb szakirodalom nem foglalkozik, amennyiben azt, a cukorrépa-termesztés mai fejlettsége mellett „tagadhatatlanul” meghaladott álláspontnak tekintik. Régebben, mikor még a cukorrépat általában véve, csak rendes mélységű — tehát nem mélyített földű — szántásba s nagyobb sor- és sorközi távolságra vetették, mikor a cukorrépa tenyészése, a fajták tökéletessége szempontjából még nem állt azon a fokon, mint jelenleg, a töltögetés kérdése sokkal nagyobb szerepet játszott.

A rendes mélységű szántásba s a nagyobb sor- és sorközi távolságra vetett répa erősebben nőtt ki a földből. A rendes mélységű szántásban azért, mert a répa gyökere a talaj mélyebb rétegeibe nehezen hatolt be, mely ellentétes állás — egyéb bajok kapcsán — a földből való erősebb kinövését (kitolódását) vonta és vonja maga után. A régebben szokásban volt nagyobb sor- és sorközi távolságra vetett répa pedig jóval nagyobb testű volt, mint a jelenlegi vetési módnál lenni szokott, mely körülmény szintén a földből való erősebb kinövését vonta maga után. Már ezen két oknak megszüntetése, vagyis mélyített földben való termesztés és a sűrűbb vetés nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a répa kevésbé nőtt ki a földből s a töltögetés jelentőségét csökkentette. Legfontosabb azonban a harmadik ok, a cukorrépa fajtainak tökéletesítése, nemesítése. A cukorrépa régebben nem bírt oly nemes jellegekkel, mint mai nap, ami a rendszeresen keresztülvitt tenyész kiválasztás s nemesítés következménye. A kevésbé nemes cukorrépa erősebben nőtt (és nő) ki a földből, mert gyökereinek (a répa testének) ugynevezett „önmegrövidülése” nem volt annyira kifejezve, mint jelenleg; régebben nem annyira a répa testének célirányos javítására, mint inkább egyoldaluan a cukortartalom fokozására fektették a tenyésztők a fősúlyt.

A cukorrépa testének két oldalán, csavarmentesen haladó, hosszant nyújtott, barázdászerű mélyedést vehetünk észre. Ezen barázdászerű mélyedés, a répa testének növekedése közben fejlődik ki és csavarodik el, aminek következtében

okoz, mivel
ak, a répa
enni.
udvariasak,
knek ugy is
zonyokkal, a
való küzd-
ummal kell
yilag olcsón
zöltséget.
algáló tud-
oly répa-
latba, mely-
san hátrál-
de a ter-
mint közlve
szövetség-
ezentul a
tessék.
megzöldült
ü répa a
más szóval,
; ha igaz,
gakadályozó
gazda csak
orrépájának
it csak ugy
melők, mint
gyészek és
san hozzá-
Frigyis.
an rovatom
egynéhány
kérdésre,
yára nem
okkal szol-
jabb szak-
ben azt, a
ge mellett
bonnak te-
orrépát ál-
— tehát
s nagyobb
s, mikor a
kéleltessége
a fokon,
sokkal na-
a nagyobb
pa erőseb-
ségü szán-
talaj mé-
hely ellent-
a földből
vonta és
ásban volt
vetett répa
t a jelen-
ely körül-
kinövését
knak meg-
való ter-
hozajá-
nőtt ki a
okkentette.
k, a czu-
esítése. A
nemes jel-
ndszeresen
esítés kö-
zokorrépa
ból, mert
zett „ön-
fejlesztve,
a répa
inkább
sára fek-
csavar-
zdaszerű
zdaszerű
közben
keztében

a répa gyökere tetemesen (mintegy 10—15%-kal) megrövidül s ezzel a répa felső testét a földbe huzza. Minél nemesebb a cukorrépa, annál jellegzetesebbek ezen csavarmentes barázdák s annál kevésbé nő ki a földből és megforditva. A hol tehát normális körülmények között a helyes talajmivélés s helyes vetés daczára is a cukorrépa erősen kinő a földből, akkor ez az *elfajtlás* utján van; ilyen répa a természetes és tenyésztés köréből kiküszöbölendő.

Ezzel röviden rámutattam volna azon fő-
okokra, melyek a répa töltögetésének szükséges voltát csökkentették. De a töltögetés elhagyásához, még egyéb mellékkörülmények is hozzájárultak. Így kitűnt, hogy a könnyen kiszáradó talajokon és szárazabb jellegű klíma alatt, a töltögetés nem előnyös, mert a talaj kiszáradását fokozza s ezzel a répa növekedését megakaszthatja. Másrészt, ha nem a kellő időben alkalmaztatott, a levézet kifejlődését — a levéltömeg szempontjából — gátolta, ami a répa táplálkozására hatott hátrányosan. Kitént továbbá az is, hogy a töltögetett répaföldön helyi-lyel-közzel a fejlődésben elmaradt répák tulságosan beföldelve tönkre mennek és a töltögetés, ha a kelleténél csak kissé erősebb volt, általában véve hátrányosan hatott. Tartósabb esőzések esetén, a levélgyeleteknek a répa fején levő beföldelt részei, rothadásnak indultak stb.

Egyszóval a töltögetés veszedelmesebb, mert idejének helyes megválasztása s a töltögetés mérvének (erősségének) helyes megállapítása igen fontos. Miután ennek kellő ellenőrzése nem mindenkor lehetséges, ellenben a sima mivéléssel (kapálással) ily bajok elő nem állhatnak, már ez is maga után vonta a töltögetés lehető mellőzését, bár ezek mind csak mellékindokok; a főokokat előzőkben fejtettem ki. Még csak azt kívánom megemlíteni, hogy a töltögetés, mint ilyen általában véve, terméshözletet nem eredményezett s a répa általános cukortartalmára befolyást nem gyakorolt.

Ami már most azt a kérdést illeti, hogy a már megzöldült répafej a beföldelés után megférédik (illetve elhalványodik), mint a rovatom alá nem tartozó dologról, csak röviden kívánom érinteni, mert Linhart tanár ur bizonyára részletesen fog erről írni.

Az ezen célra rendelt *életképes* sejtek plazmatikus alapanyagába ágyalt klorofil (levélzöld) szemcsék, csakis a napfény behatása alatt nyelik zöld színüket s végzik munkájukat, mely abból áll, hogy a levegő szén-savából a napfény behatása alatt keményítőt állítanak elő, mely keményítő azután szőlőcukorrá (glikose-vá) alakulva, vándorol a répa testébe s ott mint nádcukor (sacharose) raktározatik. Ezen fontos munkát a napfénynek erősen kitett zöld levelek végzik s innen áramlik a szőlőcukor a levélgyeleteken keresztül a répa testébe. A zöldes répafej, mint a levélgyeletek illeszkedési alapja, ebből a szempontból nem nagy szerepet játszik, mert a levélkorona részbeni beárnyalása folytán viszonylag kevés napfényt kap. Ha a klorofil-szemcsék hosszabb ideig teljesen elzártnak a világosságtól, akkor zöld festanyaguk, a klorofil

szétbontatik, zöld színét elveszti és sárgás színűvé (xanthophyllé) válik. Egyéb változás az életképes sejtekben előállani nem fog. A beföldelt répafej tehát az elhalványuláson kívül, a répa cukortartalmának növelésére semmiféle befolyást nem gyakorol. A répa feje, akár takarlatlan akár beföldelt, minden körülmények között kevesebb cukrot (és több nem-cukor alkatrészt) tartalmaz. Ez a répa anatómiai szerkezetében, edényfaljainak elhelyezésében s táplálkozási menetében leli okát. A répafejnek kizöldülését s elhalványulását a gyümölcs érésével kapcsolatba hozni nem lehet.

Ezen kérdésekre azonban — mint jeleztem volt — itt bővebben kiterjeszkedni nem kívánok, mert az illetékes rovatvezetők bizonyára részletes felvilágosítással fognak e tekintetben szolgálni.

Rovatvezető.

TEJGAZDASÁG.

Impressziók a tejfeldolgozás köréből.

A gazda boldogulásának egyik feltétele a *tejtermelés*, mert tudvalevőleg napjainkban a terhekkel megrótt gazda nemcsak, hogy trágyanyerés végett tartja állatait s elsősorban szarvasmarháit, hanem határozottan a haszonnak egy jelentékeny részét is várja azoktól. *Jövedelmező szarvasmarhatenyésztés pedig tejgazdaság nélkül el sem képzelhető.* A tejtermelés viszont, amely tehát az intenzív gazdálkodás követelménye, nem állapodhatott meg csupán a nyers tej értékesítésénél, hanem utat tört magának és megteremtette a mezőgazdasági iparnak egy fázisát. Ma már csak nagy városok közelében nincsenek a tejgazdaságok szilárd alapon beállítva, ahol a közepes jó tejet is legkevesebb gondnal és kiadással jó áron tudják értékesíteni s amely mértékben nő a távolság a piac és a termelés helye között, oly mértékben látjuk előtérbe lépni a tejfeldolgozás gondolatát, amelyre nem csekély mértékben a szállítási költségek is befolyást gyakorolnak. Az ország nagyságához mérten azonban kevés gazdának jutott az a szerencse, hogy a nagyváros közelisének előnyeit a tejtermelés terén üzleti szempontból élvezhette volna s így a gazdák legnagyobb részének sok nehézséggel kellett akkor megküzdenie, mikor a felismert és szükségelt intenzívebb gazdasági rendszerre át akart térni, mert különösen a kisgazdáknak a rossz értékesítési viszonyok között lehetetlen volt anyagi helyzetén javítani — az állattenyésztés fejlesztésével — mindaddig, míg végre a tejszövetkezetek el nem hártották a nagy nehézségeket. A tejszövetkezetek alakulásával megszűntek a gazdák aggodalmai, midőn biztosítva látták a tej értékesítését. Ma már ezen haladáson felül örömmel és megnyugvással konstatahatjuk, hogy a nemrég felszínre hozott tejelő és vajversenyek megvalósítottak és így meglehet a reményünk, hogy különösen a kisgazdák ezután még többen fognak iparkodni jól tejelő teheneiket tenyészteni és gondosabb tenyész kiválasztás által arra

törekedni, hogy ne csak sok, de jó tejet is kapjanak.

A tejszövetkezetek legtöbb helyen a tejnek vajjá való feldolgozásával foglalkoznak elsősorban és csak kisebb mértékben üzik a turó- és sajtkészítést. A vajat a szövetkezetek részben maguk készítik el, részben pedig a tejszint állítják elő és aztán azt valamely közeli vajtermelő központnak küldik el további feldolgozás végett. A lefőlözt tejet egyes helyeken a tagok kapják vissza, másutt pedig feldolgozók turónak, esetleg eladatván, az a kazein-gyárba kerül.

A tejnek vajjá való feldolgozása jár a legkevesebb kockázattal és veszéllyel, valamint a tej feldolgozott állapotban vaj alakjában értékesül leggyorsabban, ami egyszersmind indokolja azt is, hogy a legtöbb tejszövetkezet vajkészítéssel foglalkozik elsősorban. De a tejnek jelentékeny részben vajjá való feldolgozása mellett szól az országnak természeti viszonya is és a kedvező közlekedési konjunkturák által, de meg a már messze menő technika vívmányainak sikeres igénybevitelével a vajat messze földre exportálhatjuk anélkül, hogy a vállalat kockázattól kellene tartanunk. Nem volna helyes elhárítani azonban a vajkészítéssel a tejfeldolgozást kimeríteni és speciálisan a hegyvidéken szép eredménnyel előjárhatna a sajtkészítés. Csak sajnálkozunk lehet azon, hogy mint másban, e téren is hegyvidékeinken elmaradottság és szegénység tapasztalható. Szomorú pedig ez annyival is inkább, mert szakértői vélemények egybehangzó ítélete alapján a mi Felvidékünk egy kis Svájc, amely predestinálva van többek közt az intenzív tejgazdaságra és a sajtkészítésre; az a kisméretű tejgazdaság pedig, amely ott tengődik, messze van a fejlődéstől. A magasan és egymástól elszórtan fekvő tejgazdaságok nem képesek a tejet eredményes értékesítéssel vajjá feldolgozni, mert hiszen itt a tej összegyűjtése vajkészítés céljaira oly sok költséggel jár, hogy az értékesítés után a termelőknek semmi jövedelmük sincs. Nem úgy áll azonban a dolog a sájtjal, amelyben a hegyvidék szállítási nehézségei mellett is jól értékesül a tej. Azt pedig, hogy a hegyvidéki szegény nép nem aknázza eddig ki e jövedelemforrást, tudjuk be elsősorban s főleg annak, hogy a sajtkészítés sok tőkét és emellett bizonyos szaktudást is igényel. A mulasztás tehát nem a hegyvidékre települt szegény, eltöpreődött népet illeti, hanem az országot.

Előrehaladottabb állapotok mellett szól lehetne emelni a tejnek egyébként való feldolgozásáról, a tej konzerválásáról, amely iparág a hegyvidék tejgazdaságát különösen élénkíthetné. Ami e kérdésnek céltudatosságát illeti, ahhoz ma már szó sem férhet, tekintettel, hogy manapság a tápszereknek és így a tej — mint egyik legfontosabb tápszer — konzerválásának eszméje is közkeletűségnek örvend. A konzervált tejnek nagy előnye a rendkívül nagy szállítási képessége, ami a táperő összetömrített halmazállapotában jut az átalakítás útján érvényre. Valamint előnye a konzerválásnak az is, hogy

A „Deutsche Landw. Gesellschaft“ Berlin I. díjjal kitüntetett szabadalm. „Welger-féle“ teljesen önműködően kötöző szalmaprés-elevatorok kizárólagos gyártói.

szabadalm. „Welger-féle“ teljesen önműködően kötöző szalmaprés-elevatorok kizárólagos gyártói.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNTI TÁRSULAT BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű **gőzcséplőkészletek,** ugyszintén **magánjárók** (uti mozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ötlet fogó ekével). Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

a sovány tejet az emberre nézve hozzáférhetővé teszi. Míg a sovány tej ugyanis konzerválás nélkül csak az állatok táplálására, esetleg sajt-készítésre használható, addig ugyanez konzerválva (és esetleg kevés tejszinnel feljavítva) a munkásnépre nézve nagyon kedvező hatással lehet. (A konzervált tejjel megegyező célzattal a tejpor készítésének eszméje is el ma már s talán nem sok idő múlva amazt egyszerűbb készítményével és olcsóbb szállíthatóságánál fogva le is fogja szorítani.)

Szükségesnek tartom itt továbbá felhívni a t. olvasó figyelmét Anglia tejtermék importjára. Érdekes pedig figyelemmel kísérni Anglia tejtermék importját összehasonlítva czéljából, kutatva, hogy milyen az egyes szállító országok produktuma. A megfigyelések Franciaország közelségét leszámítva az elsősegét Dániának adják, amely ország tudvalevőleg éppen az erősen kifejlődött szövetségi szervezet alapján, de meg a forszírozott termeléssel letti az első tejjgazdaság terén s Dánia, ha egyoldalú vajtermelésével nem is állítható elének követendő példa gyanánt, tekintve, hogy nekünk részben más természeti viszonyaink vannak, tejjgazdasága azonban tanulmány tárgya lehet technika, feltétlen tisztasága és gondossága alapján. Sokan a franciaországi vaját a dán vaj elé helyezik, de azt hiszem, ennek inkább Franciaországnak Angliához való közelsége az oka, tekintve, hogy a francia vaj, amely különben szintén elég gondos és különösen finomnak készül, a dán vajnál hamarabb kerülhet Angliában piacra. A holland vaj hátrább szorult s újabb a holland kormány hamisítást gátló törvényekkel igyekszik az angol piacot megtartani, ami nem kevésbé lehet Hollandiának érdeke, tekintve kifejlett tejjgazdaságát és azt, hogy néhány évvel ezelőtt sokat rontott a holland vajon az, hogy margarinnal hamisítottak találtak. A mi kivételünk Angliába noha elenyészően kisebb, mint e felemlített országok kivétele, mégis érdemes intenzív tejjgazdasági elvekre gravitálva, kiterjeszteni figyelmünket mindezen dolgokra s különösen a tejszövetkezeti mintaszerűséget forszírozni, amely — mint látjuk — a többi tejjgazdaságot üző országok egyik erős bázisát képezi. E czélt csak úgy érhetjük el, ha a vármegyei gazdasági egyesületek teljesítik feladatukat a tejszövetkezetek létesítése s azoknak istápolása körül. Így meg volna menthető a tejszövetkezet a kereskedők nyereségvágyától, amely nem egy helyen sokat ártott már eddig is a vidék tejjgazdaságának. A gazdasági egyesületek feladata volna továbbá a szövetkezetek között társulást, illetőleg egy központi szövetséget létrehozni, melynek segítségével elsősorban az egyes szövetkezetek termékei biztos piacot találnának. A központi szövetkezeteknek mindenesetre sikerülne ezenkívül a tejterméket jobb árban is értékesíteni.

Neumann Lajos.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

A bécsi VIII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson a mező- és erdőgazdasági növényvédelem érdekében hozott határozatok ismertetése.

Nemrég zajlott le Bécsben . VIII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus, amelynek mind a 11 szakosztálya óriási látogatottságnak örvendett.

E kongresszus VII. szakosztálya a mező- és erdőgazdasági növényvédelem kérdéseinek megbeszélésével foglalkozott. Alábbiakban ismertetem azokat a határozatokat, amelyeket a kongresszus e téren hozott s amelyek a gyakorlati gazdák szempontjából is érdekesek.

I. A kongresszus elismeri az erőteljes nemzetközi együttműködés kiváló jelentőségét a növényvédelem terén s abban a nézetben van, hogy a római nemzetközi mezőgazdasági intézet feladata az illetékes kormányoknál odahatni, hogy:

1. minden kulturállamban növénykórtani őrszolgálat létesíttessék; a növénykórtani kongresszusokon résztvevők számára az illetékes kormányoknál az anyagi támogatás kieszközöltessék.

2. Ahol még nem lennének, ott növénykórtani állomások létesíttessék.

II. A kongresszus elismeri annak szükségét, hogy az egyes kulturállamban szerzett tapasztalatok összehasonlítása által megismerni tanulja ama időjárás, talaj- és kulturviszonyokat, amelyek az egyes növénybetegségek korlátozása szempontjából figyelembe veendő s amelyek révén azok elkerülhetők. Sorauer berlini professzor javaslatára a gabonarozsda jeleltetik ki elsősorban a tanulmányokra.

III. A növénytenyésztésnél az egyedtenyésztés legmesszebbmenőleg terjesztendő és alkalmazandó; minthogy pedig ennek keresztülvitele nagyobb tudományos felszerelést igényel, amely a gyakorlati gazdának vagy egyáltalán nem, vagy csak kivételes esetekben áll rendelkezésére, az államnak kellene gondoskodnia arról, hogy jól berendezett vetőmagtenyésztő intézmények, illetve növénytermesztési kísérleti állomások, karöltve növénykórtani állomásokkal, álljanak a gazdák közönség rendelkezésére tanácsal és utmutatással. Ezek végezzék a tenyésztés megkövetelte tudományos vizsgálatokat s irányítsák a tenyésztőt, aki legtöbbszörre egyoldaluan csak a terméshozam növelésére törekszik, oda, hogy a fajták ellenállóképességének növelésére nagyobb figyelmet fordítson.

IV. 1. Csak néhány állat nevezhető feltétlenül károsnak a mező- és erdőgazdaságra, ezek: az egér, a cserebogár, a pattanó bogár és egyéb rovarok.

2. Általános, szigoruan keresztülvitt védelem biztosítandó minden állatnak, így a madaraknak is mindaddig, míg különleges esetekben azok kártevősége beigazolást nem nyer.

3. Mindeniknél gondosan mérlegelendő a haszon és a kár s az adott viszonyok közt káros avagy hasznos állatoknak ritkítása, avagy megsemmisítése, vagy pedig védelme biztosítandó. A nem káros állatok védelmét, a károsok pusztítását elő kell mozdítani:

a) bevált szereknek alkalmazásával, szigoruan betartva a kezelés szabályait,

b) felvilágosítással, tanítással, példaadással és tanácsal,

c) rendőri intézkedésekkel és állami törvényhozással oly mértékben, amennyire azok érvényesülésére kilátás van,

d) ugyanazon állam területén fekvő szomszédos közigazgatási kerületek, avagy szomszédos államok határkerületeinek egyöntetű eljárása által a siker érdekében jónak ítélt rendszabályok betartásának biztosítására,

e) nemzetközi megállapodások által.

V. A növényvédelmi szerek kereskedésénél előálló félreértések elkerülése érdekében ajánlatos:

1. törvényes vagy adminisztratív intézkedések hozatala, melyek növényvédelmi szereknek

hirdetését és forgalmazását az áru összetételének megjelölése nélkül meg nem engedik;

2. a növénykórtani állomások szervezetének és működési körének kialakítása olyformán, hogy az alkalmas védekezési eljárások és az erre alkalmas szerek ismerete mind általánosabbá válják.

A növénykórtant erősen diszkreditálják olyan balsikerek, amelyek nem jogosított eljárásokra, avagy szabályellenes anyagok alkalmazására vezethetők vissza. Ezeknek elkerülésére ajánlatos:

1. Általánoson használható előírások kidolgozása:

a) a használandó nyersanyagok tulajdonságairól;

b) azok tartalmának, illetve tulajdonságának vizsgálati módjáról.

2. Általánoson használható receptek felállítás.

VI. A kongresszus elhatározza, hogy:

1. mindama répatermesztő gazdák, akiknek földjét idáig a nematódák megkímélték, felvilágosítandók e káros paraziták veszélyes volta felől;

2. azok a termeszők pedig, akiknek földjei már nematódások, kioktatandók arra nézve, miként lehet okszerű vetésforgó által e kártékony élősdiek elszaporodásának útját állni;

3. a földművelésügyi miniszteriumok az illető államok anyagi ereje szerint oda hassanak, hogy minden növénykórtani állomáson egy külön osztály kreáltsák a nematódák elleni védekezésre és hogy ez osztály hivatalnokainak megadassanak az eszközök arra nézve, hogy a laboratóriumban végzett kísérleteket a gyakorlati gazdák karöltve künn a gazdaságokban is folytathassák s tapasztalataikat szaklapokban közölhessék.

Az utolsó szakülés a madárvédelem kérdésével foglalkozott és azt határozta, hogy:

VII. a kongresszus kívánatosnak tartja, hogy minden kulturállamban módok teremessenek a madarak mezőgazdasági jelentőségének tanulmányozására és kikutatására: a nyert eredmények mindenkitől érthető alakban széles körben terjesztessenek; továbbá, hogy az egyes államok és országok mező- és erdőgazdasági körei részéről minden elkövettesék a madárvédelmi törvény megalkotására, amely a hasznos madarak összefogdosását és kereskedelmét szigoruan eltiltsa s csakis tudományos czélok érdekében, avagy bizonyos adott esetekben valamelyik kulturára káros madarak elfogását engedje meg.

A répatag értékelését czélzó megbeszélések nem vezettek végérvényes eredményre s e kérdés megoldása a mult évben Hamburgban szervezett bizottságra hártatott.

Linhart György.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

Rudhordó taligák aratógépeken.

Minden fűkaszázó és aratógéptulajdonos észrevehette, hogy a gépek vontatásánál munkaközben a gép rudja az igásállat nyakát igen megterhelte, különösen akkor, ha a gép elé váratlan akadály került. Ez természetes is volt, mert az illető gép súlyának egy része az igásállat nyakára nehezedett. Újabb kaszázó- és aratógépek szerkesztésénél a gyárosok figyelemmel vannak arra, hogy e felesleges erőpazarlást kiküszöböljék s hogy az igavonó állat összes

HEUCKE A. Hausneudorfli gőzeke-gyár
kítő rendszerű **gőzeke-készleteit**
szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

használható erőfejlesztése munka végzésére legyen fordítható. Ezért meg is szerkesztették újabban a merev rudakat s annak helyettesítésül egy u. n. rudhordó taligát szereltek különféle kivitelben.

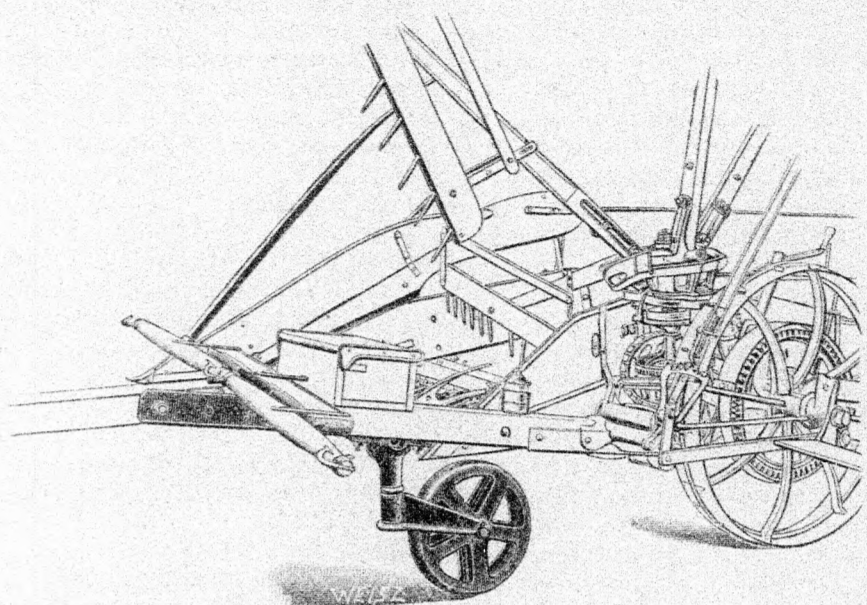
Utóvégre is ma a változott viszonyok folytán rászorultak a gazdák a kaszáló és aratógépekre. A gyárosok éppen a gazdakörökből vett értéksüléseik alapján iparkodnak a gép munkáját lehetőleg megkönnyíteni. Ezen iparkodásuk

jelentőségű, szinte forradalmi jellegű mozgalom sarjadt. Súlyos viszonyok, évtizedes mulasztások következményeit sínylik most a délfrancia bortermelők, akiknek mélységes elkeseredését csak úgy érthetjük meg, ha elolvassuk azokat a beszédeket és feliratokat, amelyek óriási arányú, több százezer embertől látogatott népgyűléseken a szerencsétlen szőlőgazdák helyzetének vigasztalanságát valóban megrendítően és az igazság meggyőző egyszerűségével jellemezték.

Egy egész hajdan viruló néposztálynak, félmilliónál több azelőtt jómódu kis- és középbirtokosnak pusztulását hirdetik a francia délvidék elkeseredett tüntetői, s ha meggondoljuk, hogy mennyi nyomoruságos küzködés, mennyi rég elfojtott keserűség tört magának utat az utóbbi napok mozgalmában, ha továbbá figyelembe vesszük a déli vérmérséklet tüzes fékezhetetlenségét, úgy valóban elismeréssel adózhatunk az argeliéri központi vezérlő-bizottság tapintatának, amely eddig — egyes sajnálatos kivételektől eltekintve — minden súlyosabb jellegű kihágást és nagyobb vérontást meg tudott akadályozni. Másrészt azonban az is kétségtelen, hogy ugyanaz a központi bizottság terelte a mozgalmat az általa rendezett tömeges tüntetések után abba az irányba, amely az általános adómegtagadás és a közigazgatás működésének a maire-ek tömeges lemondása folytán való erőszakos megakasztása által végeredményben teljes anarchiára vezetne.

Hibás tehát a parlament és a jelenlegi, valamint az előző kormányok, amelyek elmulasztották az előrelátható veszedelemnek idejében való megelőzését, de hibás a bortermelők központi bizottsága is, amely — noha jól láthatta az elkeseredett, forrongó hangulatot — nem átalotta a hegytetőről ellőditani az izgatás követ s így a maga részéről is hozzájárulni ahhoz, hogy a könnyelműen eldobott kö zuhanásában hatalmas lavinává növekedjék, amelynek romboló erejét irányítani vagy feltartóztatni a bizottságnak sincs többé hatalma.

A magyar népmozgalmak lélektanából

105. ábra. Mankóskerektű rudhordó.

A rudhordó taliga ezéja elsősorban az állat felesleges megterheltségének kiküszöbölése, amennyiben a gépsulnyak azon része, amely eddig az igavonó állat nyakára nehezedett, a rudhordó taligára vitetik át s összes erőfejlesztését tisztán csak a gép továbbvitására fordíthatja. Ennek természetesen következménye az, hogy az igásállat nem fárad ki oly hamar a gép vontatásában, mint azt eddig tapasztaltuk. Ily rudhordó taligát a különféle gyárakban különféleképpen készítenek, azonban az elv, amely szerint megkésztik, ugyanaz.

A 106. ábra Deering aratógépgyár gépeivel készült, míg a 105. ábra különösen a marokrakó aratógépeknél bizonyult jónak, megjegyzendő, hogy a kétkerekes rudhordó taliga minden fűkaszáló, marokrakó és kévekötő-aratógéphez egyaránt alkalmas lesz. Az egykerekes rudhordó taliga a fűkaszálógéphez azért nem mondható megfelelőnek, mert a kerék mindig a kaszált renden jár, ezt összenyomja, ami nyirkos vagy harmatos időben mindenesetre hátrány, mert belenyomja a sárba, illetőleg a felázott talajba a takarmányt s ezáltal a készítenő szalastakarmány jóságát hátrányosan befolyásolja.

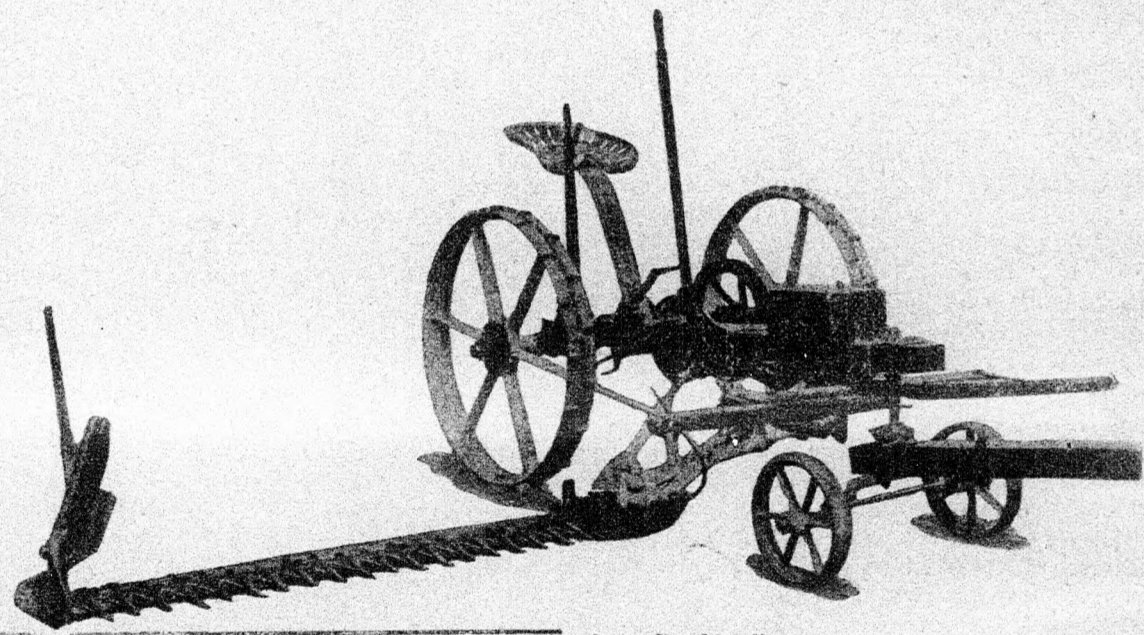
Nincs módomban számszerű adatokkal bizonyítani, hogy vajon mennyi vonóerőmegtakarítás érhető el ezen rudhordó taligák alkalmazása által, de annyi mindenesetre elhíhető, hogy a rudterhétől megszabadított állat sokkal jobban képes vontatni az illető gépet, mint eddig. És ha még a gép csonka rudja közé akasztott rugalmas lökésárítóval lesz a rudtámasztó taliga kombinálva, amelyet utóvégre bármely gépgyárból került aratógépre meg lehet csinálni, akkor azt hiszem, hogy az aratógépek vontatása iránt táplált jogosulatlan ellenszenv teljesen meg fog szűnni.

egyik igen érdekes példája éppen e rudhordó taliga, melyet minden fűkaszáló- és aratógéptulajdonosnak figyelmébe méltán lehet ajánlani és amelyet minden ilyenmű géphez alkalmazva, és amugy is nehéz munkát lényegesen meg lehet könnyíteni. *ifj. Sporzon Pál.*

A délfranciaországi bortermelés válsága.

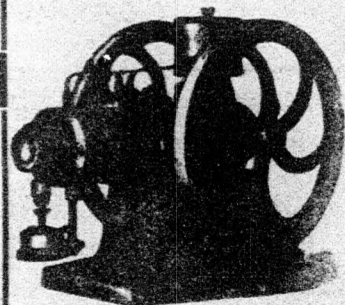
II.

Lapunk 45. számában részletesen kifejtettük azokat a gazdasági okokat, amelyekből a Dél-Franciaország borvidékén jelenleg dúló nagyarányú és következményeiben súlyos politikai

106. ábra. Kétkerektű rudhordó taliga.

WOHANKA-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

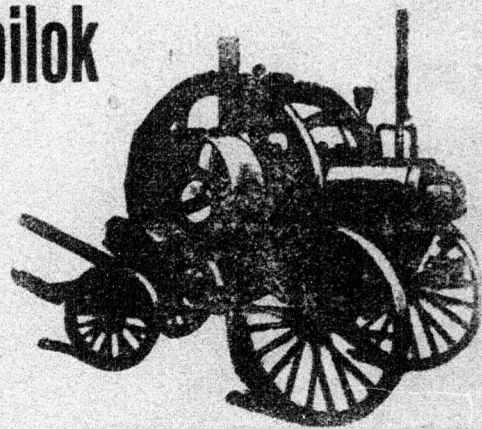

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyi ellenőrzés, adómentes benzinnel történő üzemeltetése stb. nem szükséges.

Üzemeltetési költségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Teljes malomberendezések és malomszükségletek. Hazai gyártmány. Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad. Hazai gyártmány.

Wohanka és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 76.

folyik ez, amelylyel számolnia kell mindenkinek, aki a sorscsapások felizgatta tömegek szenvedélyére apellál. És bár érthető, de mindenestre sajnálatos, hogy a délfranciaországi szőlősgazdáknak alapján véve jogosult és helyzetük javítására irányuló rokonszenves törekvése oly szenvedélyeket és jelenségeket szabadított fel, amelyek más osztályok jogosult érdekébe ütközvén, egyrészt alkalmasak voltak az egész mozgalomnak népszerűtlenné tételére, másrészt pedig okot, sőt jogot adnak a kormánynak a mozgalom erőszakos elnyomására. Albertnek, az egyszerű koresmárosnak, aki a mozgalom fővezére s akit a párisi lapok szerint hívei „megváltójuk” gyanánt tisztelnek, mindenestre nehéz munkát fog adni az általa fel szabadított áradatnak medrére való visszatérése s nagy kérdés, egyáltalában sikerülhet-e az immár bukott néptribunnak e törekvése?

A mozgalom egyes részleteit és politikai oldalát napilapjaink is bőven ismertették, ezekre tehát főleg kiterjeszkedünk, hanem csupán e felette időszéri kérdés közgazdasági vonatkozásaiával foglalkozunk az alábbiakban.

Előző cikkünkben ismertettük már a francia kormánynak a válság orvoslása érdekében a kamara elé terjesztett törvényjavaslatát, amely az 1905-iki — hiányosnak bizonyult — bortörvény kiegészítése gyanánt elsősorban a borhamisítás, főleg a cukrozás ellen és az italmérési ipar bizonyos kívánatos korlátozására irányul. Azt is megemlítettük, hogy a szőlőgazdasági válság tanulmányozására és orvoslására kiküldött parlamenti bizottság jelentése több tekintetben messzebb megy, mint a kormány tervezete, noha a kormány javaslata a bizottság előterjesztését vette alapul s azoknak legnagyobb részét fel is használta; ahol pedig a két javaslat között ellentét van (főleg a cukoradó nagysága tekintetében), ott a kamara a kormány javaslatait fogadta el. A bizottság elnöke, Cazeaux-Cazelet szerint különben a legsürgősebb teendő a következők: a cukrozásnak teljes eltiltása, az ily célra külön engedéllyel használt cukornak a szeszadóval egyenlő magas adótétel alá vonása, a szüretelt mennyiség gondos ellenőrzése a termelőknél és a forgalomba hozott bor ellenőrzése a kereskedőknél és italmérőknél, a hamisításra szolgáló vegyi szerek forgalomba hozatalának teljes eltiltása vagy legalább szigorú ellenőrzés alá vonása, a borügynökök megrendszabályozása, a silányabb borfajok borezetté vagy ipari célokra való feldolgozásának elősegítése, az 1905-iki törvénynek szigorú végrehajtása — kivált a borok eredetének megjelölésére vonatkozólag, — végül pedig bizonyos adó- és szállítási kedvezmények megadása, valamint a hamisítások elleni bírói eljárás gyorsítása és lényeges szigorítása.

Mindeme javaslatokat alaposan megvitatta a kamara s a délvidéki képviselők a kormány javaslatát elégtelennek mondván, főleg a cukoradónak jelentékeny mérvű felemelése mellett érveltek, ezt állítván oda a borhamisítás leghatósabb ellenszerül. A cukoradó felemelése azonban természetesen nemcsak a borhamisítót sújtaná, hanem sokkal inkább az egész cukorfogyasztó közönséget, továbbá a virágzó francia cukortermelést, e kérdésben tehát kemény harc folyt le a parlament porondján Észak-Franciaország répatermesztői és a Dél szőlőművelői között, amely küzdelem a cukorrépa győzelmével végződött. A kamara nagy többséggel elvetette a cukoradó felemelésére vonatkozó javaslatot, igen helyesen arra az álláspontra helyezkedvén, hogy a hamisítások meggátolására

lehet és kell is találni oly alkalmasabb eszközöket, amelyek miatt nem szenved az egész cukortermelés és cukorfogyasztás, mert mint Plichon képviselő nagyon találóan mondta, a beteg megmentésének nem az a módja, hogy agyonütjük a szomszédját.

Az észak-franciaországi képviselők általában a túltermelést mondották a válság okának, míg a délvidéki szónokok tagadják a természetes borban való túltermelést. Mint Leroy-Beaulieu számításai nyomán már előző cikkünkben kimutattuk, e tekintetben a Dél részén van az igazság, amit eléggé igazol az a statisztikailag bebizonyítható tény, hogy az évenkénti borfogyasztás fölülmulja az évi természetes bortermelés mennyiségét. Mert kétségtelen ugyan, hogy sok vidék bortermelésének minőségi fejlesztése és javítása nagyon kívánatos volna s a rossz, rosszul kezelt, olesó borfajtáknak tömeges termelése helyett maguknak a termelőknek állana elsősorban érdekükben kevesebbet, de jobbat előállítani: mindamellett kétségtelen, hogy a borárak és borértékesítési viszonyok megromlásának főoka s a válság tulajdonképpeni gyökere a hihetetlen mértékben elterjedt hamisítás. Franciaországban mindenki hamisította a bort, akinek a kezén az csak keresztülment — gyakran már maga a termelő is, aki ily módon akarta olesó, savanyu vinkóját értékezebbé tenni. E szemérmetlenül üzött hamisítás miatt vesztette el a francia bor sok hajdani biztos piacát s ez a nagymérvű hamisítás idézte elő a maga óriási műborfeleslegeivel a jelenleg annyira felpanaszolt túltermelést és árdepressziót.

Helyes érzéssel fordul tehát a francia borválság orvoslására irányuló javaslat elsősorban a hamisítás ellen, mert tényleg az az első feladat, hogy minden bortermelőnek ez a rákfenéje a lehetőség határáig korlátoztassék. A kamara által máris elfogadott, a hamisítás meggátolására irányuló intézkedések ellen legfeljebb két alapos kifogás hozható fel: egyrészt, hogy nem terjeszkednek ki a hamisítás minden módjára s másrészt — ami még fontosabb, — hogy a szükséges ellenőrzés lelkiismeretes megvalósítása nehéz, csaknem lehetetlen. Gondoljuk ugyanis meg, hogy egy milliónál több szőlőnek és pinczének heteken át való ellenőrzését kívánja az egyes gazdák által szüretelt mennyiségnek a törvényben előírt nyilvántartása, hol van még ezenkívül a bor forgalmának és tisztaságának ellenőrzése az év többi részében a termelőknél, valamint a kereskedelemben és a italmérőknél! Pontos ellenőrzés nélkül — kivált míg az elemző vegyi tudomány tökéletesebbé nem válik — a rejte, furfangosan működő hamisítókat vajmi nehezen éri utól a törvény sujtó keze, s így a törvényhozó helyes szándéka a gyakorlatban csak félig-meddig valósulhat meg.

Sok s főleg gyors eredményt tehát az új francia bortörvényről sem várhatunk. De kétségkívül a fél-eredmény is többet ér a semminél.

Súlyos kórság gyötri a francia nemzet testét s hogy most a lappangó láz kitört, sürgős orvoslásra van szükség. Mint ilyen ideiglenes orvosság, mint a válságos állapotnak pillanatnyi ellenszere bizonyára jó szolgálatot fog tenni az új törvény, de magát a válságot legfeljebb enyhítheti, el nem mulaszthatja. A válság teljes orvoslását csak előidéző okainak fokozatos megszüntetésétől várhatjuk. Midőn a fillokszépa pusztításai következtében a borárak magasra emelkedtek, e kedvező konjunktura ezeket meg ezeket csábított a költséges, de

akkor még jól jövedelmező szőlőművelésre — azóta változtak a viszonyok s jelenleg a bortermelés konjunkturái kedvezőtlenebbek Franciaországban, mint bármely más mezőgazdasági termelési ágé. Ezt a kedvezőtlen időszakot bizonyára követni fogják jobb idők is, amelyeknek bekövetkezését észszerű intézkedések csak siettetethetik. Gyökeres javulás csupán az árviszonyok kedvezőbb alakulásától s Dél-Franciaország jelenlegi egyoldalú termelésének fokozatos módosulásától, többoldaluvá és racionálisabbá válásától remélhető. E téren vár a francia kormányra a legtöbb és legnehezebb feladat.

Mindez persze hosszú időbe telik s addig előreláthatólag sok kis ekszisztencia fog még ebbe a válságba belepusztulni, de a multak mulasztásait és szerencsétlenségeit egyszerre helyrehozni sohasem volt és sohasem lesz lehetséges.

Még csak e francia válságnak a mi viszonyainkra levonható tanulságairól néhány szót. Hangsúlyoztuk és tényekkel bizonyítottuk, hogy a jelenlegi délfrancia válságnak két legfőbb oka: az értékesítési viszonyok megromlása és a nagymérvű hamisítás. Mindkét körülmény nálunk is súlyos bajokat idézhet fel, ha egyrészt az olesó, gyenge minőségű homoki borok termelése a jelenlegi arányban fokozódik és ha másrészt a hamisítások ellen nem teszünk erélyes intézkedéseket.

Főleg most, hogy legközelebb életbe lép az új osztrák bortörvény, fontos reánk nézve ez a kérdés, mert amíg hazánk és Ausztria között fel nem állítjuk a vámvonalat, elsősorban érdeke bortermelésünknek, hogy mindkét államban lehetőleg egyező szabályok legyenek érvényben a borhamisítás ellen. Már pedig az új osztrák bortörvény egészen váratlanul igen jelentékeny haladást tett a régi 1880-iki törvényhez képest, amely még csupán pénzügyi ellenőrzés alá vont szabad iparnak minősítette a műborkészítést! (Hasonló célzat nálunk sem hiányzott az 1893. évi XXIII. t. cikk megalkotása előtt s a francia válság példája mutatja, mily szerencse bortermelésünkre nézve, hogy a mi törvényhozásunk nem tévedt erre az utra s legalább nem törvényesítette a hamisítást, ha már erélyesen elnyomni képtelen volt.) Az új osztrák törvény szigorúan korlátozza a szeszezést és bizonyos kivételektől eltekintve érzékeny büntetésekkel tiltja a cukrozást és a mazsolaszőlővel való édesítést, részletesen felsorolja a borkezelésnél tilos eljárásokat és anyagokat s egyáltalában tilalmazza borhoz hasonló vagy bortartalmú italoknak (félboroknak) forgalombahozatalát. Noha — sajnos — az új osztrák törvény sem tiltja el teljesen az édesborkészítést, valamint nem biztosít eléggé hathatós oltalmat a bor származásának megjelölése terén oly gyakori s a mi világhírű borainkra felelte káros visszaélések ellen, sőt habár a törvény ellenőrzési és büntető intézkedései is méltán kifogásolhatók egy és más tekintetben: általánosságban az új osztrák bortörvény kétségtelenül jobb és szigorúbb a mi törvényünkénél, egyes intézkedései pedig valóban követésre méltók.

Ha ez a törvény Ausztriában életbe lép, lényeges javulást fog bizonyára előidézni, aminek a magunk részéről is csak örvendhetünk. Az új osztrák bortörvény életbelépése azonban sürgős követelésé teszi a mi törvényünk megfelelő módosítását és a gyakorlatban bebizonyult hiányoknak megfelelő, lehetőleg az osztrák törvényénél jobb, tökéletesebb pótlását. Értesülésünk szerint Darányi miniszter már tett is határozott ígéretet arra nézve, hogy lehetőleg

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

rövi
jává
az e
A
ufar
res
is b
haso
ben
tend
törv
alka
szá
véde

Uj
eziá
lzae
vezé
nyug
zerek
Achi
egyt
paras
kab

A
kötele
a mur
Legu
minis
gedél
pedig
kat é
a mu
A leg

A s
pok ó
zerek
irány
mozg
napok
cziális
tötték
indita
tamog
akarát
tömeg
ményt
takozá
nem n
a roma
rint m
mely s
nének
önálló

Az
ták fé
tás, h
sem fo
tokat.
küönb
számú
ben, a
kaphat

LOK
TAL

A M

rövid időn belül benyújtja az új bortörvényjavaslatot, mely lényegében meg fog egyezni az osztrák törvény fontosabb rendelkezéseivel.

A délfraancia válság mint egy „mene, tekel, ufarzin” figyelmeztessen bennünket a gyökéres és jókori intézkedés szükséges voltára, miért is bortermelésünk jövője, a francia válsághoz hasonló viszonyoktól való megmentése érdekében bizalommal reméljük, hogy az előterjesztendő új — remélhetőleg mentül jobb — bortörvényjavaslat mielőbb törvénynyé válik és alkalmas lesz a magyar bortermelés nagy, országos jelentőségű érdekeinek hathatós megvédésére.

M. E. dr.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

Uj szociálista párt. A nemzetközi szociálista vezérek veszekedése még egyre tart. Izrael — a sikkasztásért kidobott szociálista vezért — elhalgattatták. A kölcsönös leleplezések tehát egy ideig szünetelnek. Izrael azonban nem nyugszik, hanem hasonlóan a többi kidobott vezérekhez, pártalakuláson fáradozik. Most tárgyal Achim Andrásal és Várkonyi Istvánnal, hogy együttesen csináljanak parasztpártot. Érdekes parasztpárt lesz az, melynek vezére Izrael Jakab lesz.

A szakszervezetek ellen. A szociálista párt kötelekébe tartozó szakszervezetek terrorizmusa a munkásság soraiban is visszatetszést szült már. Legutóbb több kőmives munkás fordult a belügyminiszterhez panaszszal és kérte, hogy ne engedélyezzen új kőmives szervezetet. Kolozsvárt pedig a festőmunkások felkeresték a munkaadókat és közös tanácskozáson elhatározták, hogy a munkások kilépnek az ottani szakszervezetből. A legtöbbje már ki is lépett.

A szociálisták és a nemzetiségek. Hónapok óta folynak tárgyalások a szociálista vezérek és a nemzetiségi képviselők között olyan irányban, hogy miként lehetne nekik egy közös mozgalomban egyesülni. A tárgyalások az utóbbi napokban teljes kudarcra vezettek. A szociálisták t. i. az egyesülést azon feltételhez kötötték, hogy ők román, tót és szerb lapokat indítsanak és azokat a nemzetiségi képviselők támogassák. Ezt a nemzetiségi képviselők nem akarták elfogadni, mert féltették a nemzetiségi tömeg feletti uralmukat. A tárgyalások eredménytelenségét különösen a román papság tiltakozása idézte elő, akik attól tartanak, — és nem minden ok nélkül, — hogy a szociálisták a román egyház ellen izgatni fognak. Hir szerint most újabb alapon indítottak tárgyalásokat, mely szerint csak a parlamenti akcióra egyesülhetnek, de mindegyik a saját területén agitálna önállóan. A szociálisták erre nem hajlandók.

Az arató-munka biztosítása. A szociálisták féktelen izgatása dacára is alapos a kilátás, hogy az idei aratás csöndes lesz és mi sem fogja zavarni a mezőgazdasági munkálatoikat. Az arató-munka biztosítása érdekében különben a földmívelési miniszter jelentékeny számu tartalék munkás-csapatot tart készletben, amelyből azonban csak azok a birtokosok kaphatnak kisegítő munkásokat, akiknek az 1896.

évi II. törvényezik szerint szabályszerűen szerződött munkásai a szerződés teljesítését megtagadták és a szerződés teljesítése hatósági eljárással sem volt biztosítható. A tartalék-munkások átengedésének módjaitól a járási főszolgabírák és a polgármesterek adnak felvilágosítást a munkás nélkül maradt gazdáknak. Értesülésünk szerint azonkívül sztrájkok esetére aratógép-készlet is biztosítva van. Az aratógépek átengedését megokolt esetben a minisztertől kell kérni.

A földmívelési miniszter megbízásából Mikolcz János erdőmester, a hegyvidéki kirendeltség vezetője három hét óta gyűjti a megyében a munkásokat, akiket Mezőhegyesre és Bábolnára szállítanak tartalékul az esleleges arató-sztrájk esetére. Többnyire orosz és rutén munkásokat szedtek össze. Ma estig körülbelül 6500 munkás érkezett Máramaroszigetre. Az állomás környékét egészen ellepik a munkások, akik hangos muzsikaszó mellett mulatva várják a vonatot, amely elszállítja őket. A szociáldemokraták este a munkások közt vegyültek s orosz és olasz nyelvű füzeteket osztogattak. A füzet felhívja a munkásokat, hogy ne menjenek tovább, hanem térjenek vissza falujukba. Agitációjuknak azonban nincsen eredménye. Az éjjel megkezdik Máramaroszigetről a munkások elszállítását. Számuk utközben jelentékenyen emelkedni fog. Utközben ugyanis még 1500 ungvári és 2000 beregszászi munkás csatlakozik hozzájuk. A megye mezőgazdái nem látják szívesen az akciót, mert munkáskéz nélkül maradnak. Alig tudnak munkást kapni. Több faluban férfi sem maradt, csak asszony és gyerekek. A mezőgazdák sérelmeiket a miniszter tudomására akarják juttatni, mert azzal biztatták őket, hogy az idén nem viszik el a munkásokat.

„Utazás egy amerikai tanulmányút körül.”

(Válasz a „Gazdasági Lapok” 25. számának ítczimű cikkére.)

Igali Szvetozár ur igen ötletes ember. Emellett sokat tanult, sokat látott, sokat dolgozott. Így cikkeit sokszor élvezettel olvasom, mert azokból kétségtelenül kivülán a szellem. Élvezetek inkább, mint tanulságosak, mert írójukban több az írói véna, mint a szakszerűség. Én Igali Szvetozárt így ismerem s azért nem tartottam alkalmasnak az amerikai tanulmányúti kiküldetésre. Lehet, hogy félreismerem, hisz tévedni emberi dolog. Ez azonban akkor is csak az én egyéni véleményem. Hogy azonban a pályázatokat elbíró egyesületi tanácsban miért nem emelkedett egy hang sem az ő kiküldetése mellett, azt már nem vagyok sem hivatott, sem köteles megindokolni. Ez a tény egyébként nem von le az ő személyes érdemeiből és 100,000 forintot érő vagyonából semmit. Sőt ilyen vagyon mellett megengedhetné magának a tréfát s kimehetne a maga költségén. Ehelyett azonban Igali Szvetozár ur a nyilvánosságához apellál és sérelemről panaszkodik, mert nem lett kiküldve. Ez izlés dolga. Ebben a mulatságában nem háborgatnám, ha felszólalása a kellő határok között mozogna.

A leghatározottabban tiltakoznom kell azonban az ellen az alaptalan és könnyelmű vád ellen, hogy hivatalba lépésemkor romokat kellett el-tisztítani.

Ez a parabola alakjában burkoltan támasztott vád tiszteletreméltó egyén emlékéit és közismert érdemeit támadja, ami annál elítélendőbb, mert akit illet, már nem védekezhetik.

Ami pedig az igazgató-választmány előtt általam mondottakat s általában a választmány eljárását illeti, ahhoz Igali urnak feltétlen joga van, hogy azt a közgyűlés előtt szóvá tegye, arra azonban a tagok jogai között nem talállok szakaszt, amely arra jogosítaná fel, hogy az egyesület bármely tisztviselőjével szemben sértő modort tanusíthasson. S miután ezt velem szemben mégis megtette, ne vegye tőlem rossz néven, ha ezen eljárásának számon kérésével nem várok a közgyűlésig, de rögtönösen elégtételeit kérek.

Kelt Budapesten, 1907 június 26.

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1341
Péter-Pál	1342
A délfraanciaországi bortermelés válsága	1347
Munkásügyek. Szociálista mozgalmak	1349
„Utazás egy amerikai tanulmányút körül”	1349
Tárcza.	
Pillangó szárnyakon	1342
Növénytermesztés.	
A cukorrépa töltögetéséről	1343
Tejgazdaság.	
Impressziók a tejföldo gozás köréből	1345
Gazdasági növénytan.	
A bécsi VIII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson a m-zó- és erdőgazdasági növényvédelem érdekében hozott határozatok ismertetése	1346
Gazdasági gépészet.	
Rudhordó taligák aratógépeken	1346
Vegyesek	
A szerb kereskedelmi szerződés. — Eljegyzés. — Szoborleleplezés. — Terményszállítások a hadsereg részére. — A Magyar Szőlő- és Gyümölcs-termelők Szövetsége. — A Hev megyei Gazdák Aratógép Szövetsége. — Élő halak szállítása ponyvatartályokban. — A hasznos háziállatok tulajdonának nyilvántartása. — Üdülőhelyek a Svékelvföldön. — A hadijazás. — Állatforgalmi korlátozások — A közös hadügyminiszter a földmives gazdákért. — Ki akar kölcsönt?	1351
Kereskedelem, tőzsde	1352
Szerkesztői üzenetek	1355

A szerb kereskedelmi szerződés.

Szerbiával a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások a napokban megindultak. A tárgyalások ugyan még csak a kezdet elején vannak, mert idáig csak a követelések listájával ismerkedtek meg a kiküldöttek, amelyek természetesen hozzáférhetlenek a nyilvánosság számára. Mindazonáltal a tárgyalások felvételével kapcsolatban olyan tendenciózus hírek jelentek meg a lapokban, melyek a gazdaközönséget méltán nyugtalanságba ejtették. Megemlékeztünk

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVANATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

már a „Köztelek“ június 8-iki számában a bécsi és budapesti tőzsdelapok agitációjáról; e lapok által képviselt körök azt kívánják, hogy ipari kivitelünk fokozása érdekében a Balkán-államok állambehozatalának előnyökét biztosítsunk, vagy velük éppen állategészségügyi konvencziót kössünk. Már pedig éppen ez a pont az, amelyben a magyar állam mezőgazdasági érdekeinek feladása nélkül hajszálnyt sem engedhet. A német kereskedelmi szerződésbe, mely állatkivitelünket megbénította, csakis azzal a föltétellel nyugodhatunk bele, hogy a Balkán állatbehozatala előtt kaput zárunk, nemcsak azért, hogy zsirunkba ne fuladjunk, de a Balkán rendezetlen állategészségügyi viszonyainak veszedelme ellen való védekezés okából is. Az egész ország gazdaközönsége érzi, hogy e kérdés neki létkérdése, különösen ha a jövőbe tekintünk s látjuk, hogy az elfajult munkáviszonyok mint utolsó menedékbe: állattenyésztésre alapított üzemekre kényszerítik a gazdát. Méltán nyugtalanítja tehát a gazdaközönséget minden olyan imputáció, mely Balkán felől állatbehozatali kedvezmények öngyilkos szándékát tulajdonítja az illetékes köröknek.

Ennek az aggodalomnak adott kifejezést Szilassy Zoltán a képviselőház közgazdasági bizottságának e hó 25-én tartott ülésén s interpellációjára a kereskedelmi kormány képviselőjében Szerényi államtitkár válaszolt. Habár válaszában a folyamatban levő tárgyalásokról semmiféle konkrét dolgot nem mondhatott, annyi azonban kétségtelennül kitűnt szavaiból, hogy a magyar kormány a szerb, illetve a Balkán állatbehozatal kedvezményezésére vagy éppen állategészségügyi kedvezmény kötésére nem fog belemenni. Szemben a tendenciózus híresztelésekkel, ez az előzetes kijelentés mindenre megnyugtatónkra szolgál. A bizottsági interpelláció és az államtitkár válaszában szövege következő volt:

Szilassy Zoltán a kormány jelenlévő képviselőjéhez kérdést intéz az iránt, hogy mennyiben igaz egyes lapoknak az a híre, hogy a most folyó szerb kereskedelmi szerződési tárgyalásoknál a kormány a szerb állatbehozatal megengedni akarja, sőt Szerbiával állategészségügyi egyezmény kötésére is hajlandó? Tekintettel arra a körülményre, hogy a német kereskedelmi szerződés által állatkivitelünkre mért csapást csak abban az esetben tudjuk enyhíteni, ha azt a nyomást, melyet Németország reánk gyakorol, a teljesen rendezetlen állategészségügyi Balkán-államokra tudjuk áthárítani. Ezért a szerb állatok beengedését vagy éppen állategészségügyi egyezmény kötését kizártnak kell tekinteni. Ebben az irányban a fölősegesen felízgatott közvélemény megnyugtatót szükségesnek tartja.

Szerényi József államtitkár kijelenti, hogy a tárgyalások éppen kedden, illetve hétfőn indulván meg, most vannak folyamatban. A bizottság bizonyára természetesen fogja találni, hogy a kérdés érdemére nézve a kormány nem nyilatkozhatik. Annyit azonban a bizottság és a gazdasági érdekeltség megnyugtatósára, hogy a földmívelésügyi miniszter és az országos kormány teljes tudatában van annak a fontosságnak, melyet hazai állattenyésztésünk és állategészségügyünk szempontjából a Balkán-államokkal esetleg kötendő szerződések állatforgalmi része képvisel. Ehhez képest a kormány teljes mértékben meg-

fogja védeni a hazai mezőgazdasági érdeket ezen vonatkozásban is, ily értelmű instrukciókkal vannak tárgyaló tisztviselőink ellátva.

Eljegyzés. Ifjú Széll Mihály Kisvárdáról eljegyezte Goldblatt Szidikét Mátészalkáról.

Szobor leleplezés. Néhai Széchenyi Imre gróf mellszobra f. évi június hó 29-én szombaton déli 12¹/₂ órakor fog Balaton-Fődváron leleplezteni. Az OMGE. képviseletében Jeszenszky Pál egyesületi titkár küldetett ki az ünnepélyre.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére 1907. évi október 1-től 1908. évi szeptember 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termények	Kassa	Eperjes	Eger	Gyöngyös	Igló	Kiszeben	Lőcse	Losoncz	Miskolc	Besztercebánya	Munkács	M.-Sziget	Nyíregyháza	Szatmár-Németi	Ugyvár
Rozs q	6000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zab q	1400	3100	540	9000	130	130	500	4000	15500	140	170	150	15500	150	640
Széna q	—	3770	450	6970	100	100	410	3720	—	110	140	130	115	0	130
Alomszalma q	—	2030	270	4300	60	60	250	2000	—	70	80	80	7100	80	310
Ágyszalma q	—	420	400	200	120	120	370	530	—	130	140	140	330	130	400
Tüzifa m ³	—	1470	—	—	300	300	1000	—	480	430	540	590	—	470	1130
Köszén q	1450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Szállítási módokat, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a kassai cs. és kir. 6. hadtest hadbiztossága.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapatok részére 1907. szept. 1-től 1908. augusztus 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termények	Budapest	Kiskunfélegyháza	Kecskemét	Gyula	Jászberény	Debreczen	Zilah	Nagyvárad	A beálló szűk-séget teljes mértékig
Zab q	—	120	3100	330	120	5000	120	4500	—
Széna q	—	100	2500	270	100	4000	100	3450	—
Alomszalma q	—	60	1550	170	60	2500	60	2300	—
Ágyszalma q	—	180	60	150	75	420	68	360	—
Tüzifa m ³	—	300	130	650	270	1450	300	1100	—
Köszén q	—	—	180	—	—	—	—	120	—

A m. kir. honvéd élelmező-raktár 1908. évi önkezelésű zabszükséglete.

Elővétel utján fedeztetik

Az összes zabszükséglet	1907 november	1907 december	1908 január	1908 február	1908 március	1908 április	1908 május	Összesen	Kézi bevásárlás utján fedeztetik
16,400 q.	1800	1800	1800	1800	1300	1600	1600	12200	4200

Szállítási módokat, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti I. honv. ker. hadbiztossága.

A Magyar Szőlő- és Gyümölcstermelők Szövetkezete f. hó 26-án tartotta rendes évi közgyűlését Rohonczy Gedeon előnöke alatt, aki megnyitó beszédében utalt arra a körülményre, hogy a kivitel az exportképes gyümölcs és szőlő kedvezőtlen termése folytán csökkent. Majd Kúszler Henrik a szövetkezet ügyvivő igazgatója számolt be a múlt évi működéséről. Jelentésében kiemelte, hogy a francia és olasz szőlő versenye dacára fonton-

A Hevesmegyei Gazdák Aratógép Szövetkezete I-ső évi rendes közgyűlését 1907. évi június hó 23-án tartotta meg Gyöngyösön. Az évi jelentés híven beszámolt a szövetkezet egy éves munkásságáról; a szövetkezet évi vagyommérlege szintén elég kedvezően zárt. A szövetkezet életrealóságát — amint az évi jelentésből kitűnik — fényesen beigazolta, amidőn Heves vármegye több helyén az 1906. év nyarán kiűtött sztrájk alkalmával aratógépei-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országsterse első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Kisrendű hazai anyagból gyártunk eszidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Évesi újításainkról szíveskedjék ingyen írfjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönyvezim: Kalmár-rostagyár.

vel a gazdák teljes megelégedésére végezte az aratási munkálatokat, ugyszintén sztrájkon kívül is végeztetett az aratógépekkel kalászos termény-és herearatás. Megjegyzendő, hogy a szövetség működése nem a munkáskéz ellen irányul, de igenis arra, hogy szerződésesség esetén a gazdákat biztosítsa a jogtalan sztrájkok által előidézhető mérhetetlen károk ellen.

Élő halak szállítása ponyvatartályokban. Egy külföldi halkereskedő kezdesére a földmívelésügyi miniszter megkereste a kereskedelemügyi minisztert, hogy mivel az élőhalak jelenleg szokásos hordókban való szállítása, egyrészt a hordók súlya, másrészt a kedvezőtlen kihasználás miatt a szállítási költségeket aránytalanul emeli s ezzel a különben is drága hal árát még inkább fokozza: tegye lehetővé, hogy az élőhalak vízhatlan ponyvákban is legyenek szállíthatók, amint ez Nemetországban már szokásos. A kereskedelmi miniszter erre a megkeresésre azt válaszolta, hogy a magyar-osztrák és bosnyák vasutak igazgatóságai már foglalkoznak ennek a kérdésnek a megoldásával és rövid idő alatt megállapítják azokat a feltételeket és a díjszabásra vonatkozó határozatokat, amelyek mellett a kérdéses ponyvatartályok használata meg lesz engedve.

A hasznos háziállatok tulajdonának nyilvántartása. Több ízben merült fel kérdés aziránt, hogy milyen alapon torolható meg a törvényben és rendeletekben előirt kötelesség megsértése olyan esetekben, amidőn a tulajdonos személyében beállott változás sem a hasznos háziállatra vonatkozó adás-vétellel, sem pedig az állat elhajtásával, annak elszállításával egybekötve nincs, hanem a tulajdonosváltozás egyéb szokásos módon, nevezetesen csere, vagy ajándékozás útján történik. Erre vonatkozólag a földmívelésügyi miniszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a tulajdonjog szabályszerű átírása nélkül létező cserelapát is áthágását képezi az idevonatkozó rendelkezéseknek és ez büntetendő kihágást képez. Amennyiben tehát állatok marhalevél nélkül cserébe, vagy ajándékba adatnak, illetve vétetnek, az idevonatkozó törvényes intézkedések alapján büntetés meg nem állapítható ugyan, mindazonáltal, minthogy a marhalevél hiánya ilyen esetekben is kötelező szabályszerű tulajdonjog-átírását elmulasztását is szükségképpen maga után vonja, ennél fogva a kihágási eljárás ilyenkor is indokolt és törvényszerű lesz.

Üdülőhelyek a Székelyföldön. Néhány gyönyörű és kiválóan egészséges üdülőtelepet rendszeresített a marosvásárhelyi Székely-Társaság a Székelyföldön. Ebből van: Maros-Torda vármegyében 3; Udvarhelymegyében 7; Háromszék megyében 6; Csikmegyében 4; Brassó megyében 1. Ezen üdülőhelyek részletes ismertetése külön füzetben is megjelent, melyet bárkinek díjtalanul küld meg Szentgyörgyi Dénes, a társaság gazdája (Marosvásárhely). A társaság első évkönyvét — könyvtáraknak — szintén díjtalanul küldi meg.

Állatdíjazás. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. földmívelésügyi miniszterium támogatása mellett az állattenyésztés emelése érdekében 1907. évi június hó 30-án (vasárnap) Pásztón a piactéren reggel 9 órakor tenyész-

szarvasmarhadíjazást rendez. Felhajthatók nyugati és hazai tájfajta szarvasmarhák.

Állatforgalmi korlátozások. Az „Állategészségügyi Értesítő” 804. száma szerint az állatforgalom szabályozása tekintetében Ausztria ellen ezennel a következő állatforgalmi tilalmak érvényesítettek: 1. A sertésorbáncz fennállása miatt tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala a Magyarországgal határos: alsó-ausztriai Lajtha melletti Bruck, Mistelbach és Wiener-Neustadt kerületekből, a stájerországi Hartberg, Luttenberg és Pettau kerületekből, a morvaországi Gödig kerületből, a sziléziai Friedek és Teschen kerületekből és a galicziai Bohorodczany, Jaslo és Lisko kerületekből. 2. A sertésvész fennállása miatt tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala a Magyarországgal határos: alsó-ausztriai Lajtha melletti Bruck, Mistelbach, Mödling és Wiener-Neustadt kerületekből, a sziléziai Teschen kerületéből és a galicziai Lisko és Nadworna kerületekből.

A közös hadügyminiszter a földmívelés gazdákért. A delegációk tárgyalásai során évről-évre fölmerült az a kívánság, hogy a hadügyminiszter a földmíveléssel foglalkozó legénységet az aratás idejére szabadságozza, hogy segítségére lehessen hozzátartozóinak és hogy maguk is dolgozhassanak a termés betakarításán. Schönáich lovag közös hadügyminiszter, mint a Kel. Ért. jelenti, most kísérletképpen két hadtest területén megengedte, hogy a fegyverszünetelés ideje úgy állapíttassék meg, hogy a legfontosabb aratási munka idejével összeessék. A temesvári és a lembergi hadtestparancsnokságokhoz tartozó ezredknél mindazok kaphatnak kétheti szabadságot, akik saját vagy hozzátartozóik földjén akarnak aratómunkát végezni. E szabadságidő július hó közepétől július hó végéig terjedhet. A hadügyminiszteri rendelet azonban határozottan megtiltja, hogy a szabadságot legénység ez idő alatt idegen gazdáknál bérfizetés ellenében szerződészerű munkát végezzen. A két hadtestparancsnokságnál most folyik a munka a földmíveléssel foglalkozó legények tömeges szabadságolására.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálog-kölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a középszerű kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40, 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4°/o-os és 4¹/₂^o/o-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4¹/₂ százalékos kölcsönök egyik módozatát minden levonás nélkül készpénzben fizeti ki. *Parcellálásokról* az intézet minden tekintetben segédkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR. *)

≡ Szuperfoszfátot ≡
Stassfurti kaintot
Stassfurti káitrágyasót

40% kálitartalommal, továbbá

»»» mindennemű egyéb «««

mútrágyafélét

»»»»» azonkívül «««««

≡ Rézgáliczot ≡

(98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA" mútrágya, kánsav és vegyi ipar részv.-társ.

BUDAPEST, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI
GYAPJU-AUKCZIÓ (RA)

melyek idej első sorozata f. é. július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

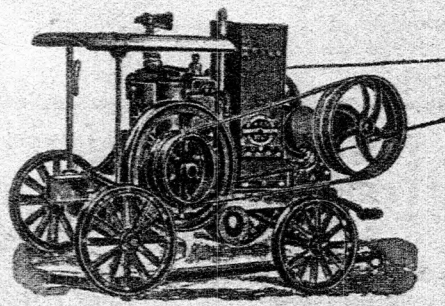

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. S TÁRSA

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Budapest, VI., Ó-utca 6. szám.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzemből ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Oki. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenzoklak beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Estzházy János uradalmától, Nyitra-Ujjak (Nyitra-megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye).

Magyar piacok látható gabonakészletei.
1907 június 27.

	metrumázeakban				
	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Arad	57000	2800	290	6400	2100
Baja	4400	7500	1000	9500	14000
Barcs	—	—	—	—	—
Békés-Csaba	—	—	—	—	—
Czegléd (közrakt.)	47322	597	410	207	4316
Eszék	—	—	—	—	—
Debreczen	1850	2784	—	80	3167
Fiume (közrakt.)	22580	389	1426	73.9	38964
Győr	10000	5500	2500	1200	6500
Kaposvár	—	—	—	—	—
Kassa	9000	900	1500	900	400
Kolozsvár (közrakt.)	—	—	—	—	—
Kecskemét	—	—	—	—	—
Léva	—	—	—	—	—
Losonc	15000	500	400	300	200
Mézótúr (közrakt.)	32592	—	450	70	2167
Moson	—	—	—	—	—
Miskolcz	—	—	—	—	—
Nagybecskerek	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	24000	6800	5850	4200	2500
Nyíregyháza	7000	8.00	3000	400	3000
Nagyszentmiklós	5000	—	150	150	250
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyitra	—	—	—	—	—
Pozsony (közrakt.)	—	—	—	—	—
Pancsova	7000	—	—	—	3000
Pápa	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—
Sopron	—	—	—	—	—
Szatmár	9300	850	1360	2150	4720
Szentés	—	—	—	—	—
Szolnok	550	—	400	180	600
Temesvár	—	—	—	—	—
Ujvárad	11000	500	100	200	1000
Ujvidék	—	—	—	—	—
Versecz	10000	—	—	2000	13000
Zalaegerszeg	1000	500	—	800	300
Zenta	25000	100	2000	2500	25000

Termésjelentések.

(1907 június 20.)

Arad. A termésjelöléseket illetőleg a múlt hét óta lényeges változás nem konstataható. A kalászosok érési folyamata normális, ugyiszintén a kapásnövények fejlődése is, amelyek még eddig jól állnak. Az időjárás általában kedvezőnek mondható.

Baja. Két hét óta hiányzik az eső, az időjárás száraz és nagyon meleg, vetések nem javultak, rozs már érik, ritkán áll, de szépen kifejlődött szemmel, buza-vetések részben dültek, középtermés várható, zab rosszul áll, eső kellene rája, tengeri még jól áll és egészséges.

Békés-Csaba. Termésjelölések buzában 5-6 mm., árpában 6-7 mm., zabban 6-7 mm., tengeri szép, takarmányemlék nem elegendők.

Debreczen. Utolsó tudósításunk óta is volt esőzés, az időjárás elég kedvező.

Győr. Vidékünkön kenyérgabonákból közepes termés várható. Az időjárás most kedvező és a tavasziak az utolsó két hét alatt javultak. Kukorica, répa, burgonya, ha az időjárás kedvező marad, meglehetősen termést ígér.

Kaposvár. Az aratási munkálatok e környéken csak július első napjaiban veszik kezdetüket, miután a gabonák még kevésen beérve nincsenek. Az időjárás forró és napos. Az elmúlt hét végén vármegyénk északi részeiben erős jégverések voltak, a megye déli részeit azonban a jégeső nem érintette.

Kassa. Középtermésre van kilátás. Kapásnövényzetre az eső jó hatással volt.

Losonc. Az őszi vetések közepesen jók, a tavaszi jó. Miskolcz. Utóbbi napokban nagyobb esők, szélvihar, sőt elvettve jég jártak határainkat. Ahol a vihar nem pusztított, ott többnyire olyan aratás lesz, mint 1906-ban, de a vidéken sok helyen jobbat is remélnék. Takarmány is lenne, de az esőzések miatt nem lehet behordani, sarju is lesz.

Nagybecskerek. Az időjárás jelenleg rendkívül kedvező, úgy, hogy a buzában a szemképződés mi kívánni valót sem hagy s ha így időjárás még 8-10 napig eltart, jó minőségű búzát kapunk, ami a hozamot is emelni fogja. A kalászkok jól kifejlődtek, tömöttek. A tengeri kitűnően áll s szépen fejlődik tovább.

Nagykanizsa. E napokban normális idő volt, jövő héten megkezdődik az aratás. Buza és rozs jó közepes termést mutat, ellenben árpa, zab, kukorica, répa, úgy egyéb takarmányok nagyon hiányosak. Repce le-
sáttatott, már hordják is, 5 mm. számítható holdanként. Szőben sok kár észlelhető és meg helyenként jégkár is volt.

Nagy-Szent-Miklós. Termésjelöléseink egy héten belül nem változtak; a roppant nagy hőség a szemképződésre békítőlag hat. Az ideai termés tehát kétség-
gen felül egész gyenge hozammal bíztat. A tavasziakra és a kapásokra is az eső volna kívánatos, mely sehogys-
sem akar vidékünkre megérkezni. Az aratómunkásokkal bajunk azonban aig esz, legalább minden jel csendes és aggodalomra okot nem ad.

Nagyvárad. Bihar vármegyében e hét elején elszór-
tan ubó viharok voltak jéggel, mely több helyt tele-
mes árák okozott. A termények érése későbbre esik, mi-
nadaonáltal egyes helyeken az aratás a jövő hét fol-
yamában kezdetet vesz. Rozs-da különösen a buzában ter-
jed. Remélni lehet búzából 5 mm., rozsából 6 mm.,
árpából 8 mm. zabból 7 mm.

Nyíregyháza. Kat. holdanként (1800 □-lével) rozsból 5-6 mm., buza 7-8 mm., zab 5-6 mm.,
árpa 5-6 mm., burgonya 35-45 mm., kukorica 200 mm.,
s éna 15-20 mm. Rozsból sok a fagykár (téli). A tavasziaknál különösen sokat segített a gyakori és jó
csapadék, a legutóbbi idők sőt napokban is gyakori-
riak voltak az esők, bár leginkább záporok.

Nyitra. Az időjárás többnyire esős és borús s ez
különösen a tengeri fejlődésére nagy befolyással van.
A buza, rozs ára emelkedett, a zabé és tengerié esett.
A rozs már érik; Nyíregyházán az aratás a rozsot
kivéve csak körülbelül 8-10 nappal később veszi kez-
detét, mint másutt. A gyümölcs ez idén nagyon rossz
termést ígér. A szőlő meglehetősen fejlődik s ez itén
kat holdanként 15-20 hektoliter bortermés várható. A
rétek már mindenütt le vannak kaszálva, most még
csak a szénahordással foglalkoznak.

Pancsova. A vetések szépen fejlődnek, árpa pár nap
muva kassa alá jön, 10 mm. várható holdanként, buza
által 6-7 mm. várható, tengeri gyönyörűen áll.

Sátoraljaújhegy. A hetivásároknak a termény igen ese-
kely mennyiségben kerül és ennél fogva látható gabona-
készletek mennyisége számba sem jöhet.

Sopron. Az időjárás elég kedvező, csak egy kis esőre
volna szükség. Kapások szépen állnak, szemeseknél köz-
zepes termésre van kilátás. A rozs helyenként megérett
A szőlő kedvező időjárás mellett elvirágozott.

Szatmár. Az esős időjárás a kapásokra és a rétekre
előnyös, de viszont a gazdasági munkát igen hátrál-
tatja; főleg a szénakészítés jár nagy nehézségekkel. A
termés, mint már jeleztük volt, általában gyenge lesz.

Szolnok. Termésjelölések jók.

Temesvár. A termésjelölések utolsó jelentésem óta
változatlanok. Az időjárás szép, száraz és meleg.

Versecz. A buza a lefolyt héten is jól fejlődött, úgy,
hogy már biztonsággal jelezhető, hogy a mi buzatermés-
ünk átlag 5 és 6 mm. közt lesz. Heftőn helyenként az
aratást is megkezdtek. Az árpát már kaszálják. Jó erede-
mény várható. A tengeri másodsor kapálattik, szépen
fejlődik, a szára magasra nőtt és egészséges zöldszínű,
a zab is általában jó eredményt ígér; a szőlők som
adnak panaszra okot.

Zalaegerszeg. Az éjszaka esett nagyobb mennyiségű
eső, a növényzetre, mely már a kényyszerérés utján
volt, üdítőleg hatott. A takarmányok fejlődéséhez szin-
tén szükséges volt az eső. Takarmányban általában nagy
a szükség, az eddigi kaszálások csak gyenge, legfeljebb
közepes eredményt szolgáltatottak. A szőlő szépen fej-
lődik.

Zenta. A buza szépen fejlődik, a szemképződés nor-
mális. A zab, azokon a helyeken, ahol 8 nap előtt eső
volt, igen szépen fejlődik. Buza már érik és a jövő hét
folyamán kaszálható. A búzát is július 2-3-án kezdik
vágni.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-
osztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1907 június 28.

Még tegnap észlelhető gyengülő hangulat ma tovább
fejlődött és pedig várakozás ellenére, mert az amerikai
tözsdek igen jelentékeny, 3 centig terjedő emelkedést
jeleztek. A helyi spekuláció belefáradt a biankovéte-

lekbe, a nagy malmok pedig liszteladások hiányában az
októberi hátridőadásokban keresik menedéküket.

Készaru 16,00 q forgalom mellett 5-10 fill.-ig olcsób-
bodott, az októberi buza 20-20 K. ig gyengült.

Rozs a hét elején jobb keresetnek örvendett, a ten-
dencia azonban szűke elgyengült, az aratás már meg-
kezdődött, az időjárás illetőleg elég kedvező körülmé-
nyek között.

A csomók számát tekintve, sok panaszról értesülünk.
Árérték 6-rozsért 5-60 K., új rozsokert 16 K.-át hely-
nek kilátásba, üzletkötés nem jöhetett létre. Eladó és
vevők nem közelednek.

Árpa takarmányezelokra alkalmas néhány kisebb tétel
14 K. mellet kepezte értékesítés tárgyát.

Tengeri engedő árak és bőseges kínálat mellett lanyha
lefolyás-üzletmenetben részestül.

Zab normális fogyasztás és teljesen változatlan ára-
kat jegyez.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80.5 k. 20 K. 6 f., 2000
mm. 80 k. 20 K. 70 f., 150 mm. 80 k. 20 K. 70 f.,
100 mm. 80 k. 20 K. 65 f., 200 mm. 80 k. 20 K. 60 f.,
100 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 55
f., 100 mm. 79.7 k. 20 K. 55 f., 100 mm. 79.5 k. 20
K. 55 f., 100 mm. 79.5 k. 20 K. 55 f., 100 mm. 79.5
k. 20 K. 50 f., 200 mm. 79.5 k. 20 K. 4 f., 2000
mm. 79.5 k. 20 K. 35 f., 250 mm. 79 k. 20 K. 40 f.

Hartai: 840 mm. 75.7 k. 20 K. 20 f.

Duna-Bácskai: 1100 mm. 73 k. 19 K. — f.

Szarvasi: 2000 mm. 80 k. 20 K. 70 f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 20 K. 50 f., 2030 mm.
79.7 k. 20 K. 45 f., 150 mm. 79 k. 20 K. 30 f.,
100 mm. 79 k. 20 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 20 K. 20 f.,
100 mm. 78 k. 20 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 20 K. — f.,
100 mm. 76 k. 19 K. 80 f.

Fejérmegyei: 125 mm. 77 k. 19 K. 50 f., 150 mm.
76.5 k. 19 K. 60 f., 100 mm. 75.5 k. 19 K. 40 f.

Pancsovai: 1300 mm. 75.7 k. 19 K. 60 f.

Bácskai: 00 mm. 78.5 k. 20 K. 10 f.

Raktáru: 1950 mm. 78 k. 20 K. 45 f., 1000 mm. 78.4
k. 9 K. 85 f.

Árpa: 400 mm. 13 K. 50 f. kpf.

Rozs: 100 mm. 15 K. 50 f., 100 mm. 15 K. 50 f.,
kpf. par.

Tengeri: 1900 mm. 11 K. 40 f. kpf.

Határidődrak

(Déli zárlat.)

Buza októberre	—	—	—	20.16 K.
Rozs októberre	—	—	—	16.44 "
Zab októberre	—	—	—	14.88 "
Tengeri 1907 júliusra	—	—	—	11.50 "
Tengeri 1908 májusra	—	—	—	11.78 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca, 1907. június hó 28-án. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 185 szekér réti
széna, — szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 10 szekér
alomszalma — szekér takarmányszalma, — szekér
tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
zabosbúkköny, köles stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna
540-800, muhar ———, zsupszalma 680-700, alom-
szalma 330-440, takarmányszalma ———, 100 kéve
tengeriszár ———, egyéb takarmány 520-600,
zabosbúkköny 680-700, lóhere ———, zöld luczerna
700-730, köles ———, sarju ———, szalmaszezska
580-600. Összes kocsiszám 217. Összes súly 262,400 kg.

Vetőmagvak.

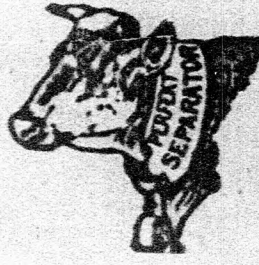
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának
jelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet csendes mederben mozog. Luczernamagra
külöldről megbízások érkeztek s a visszamaradt kész-
letek naszrésze kivitelre került.

Tarló répamag élnék kereslet tárgyát képezi. Muhar-
mag, köles, pohánka iránt némi érdeklődés mutatkozik.

Az árak a következők nyersáruért 100 kilónként:

	korona
Lóhermag nagyaránkás	110-130
„ arankamentesítésre alkalmas	130-140
Luczernamag szép sárga színű	110-130
„ kereskedelmi áru	92-101
Baltaczim	28-29
Muharmag	18-19

„PERFECT” separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajkőpülő gépek, vajgyuró gépek.

2503

Teljes teigazda-
ságok, berendezések
és eszközök.

PFSANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1907 június 27-én.

Piac	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Húsárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben						Élősúly mm. koronákban							
											marha-hus			borjúhus			sertéahus			birkahus		marha-hus		borjúhus
						100 kilogrammonként										100 db								
korona értékben																								
Arad	18.80	14.40	12.80	14.40	10.60	5.00	5.50	320	—	5.00	180	144	200	160	180	160	150	80	65	100	80	120	90	
Baja	18.60	14.40	12.60	14.30	11.00	—	—	260	220	4.50	148	140	152	144	140	132	124	68	62	116	110	110	104	
Békés-Csaba	18.60	—	11.20	—	12.00	6.00	6.00	200	180	4.00	144	136	200	180	144	—	120	90	80	100	88	100	82	
Debreczen	19.00	14.40	13.00	17.00	11.80	4.00	4.00	320	240	6.00	160	144	200	160	176	160	—	128	100	110	—	—	—	
Győr	19.60	15.60	14.80	16.60	12.40	4.00	3.40	260	240	5.00	160	144	160	140	160	144	—	76	68	90	80	114	110	
Kaposvár	18.40	14.50	15.00	15.00	13.00	2.00	2.20	240	220	5.20	150	145	188	180	150	140	—	75	70	105	100	100	108	
Kassa	18.30	16.00	14.00	16.30	13.40	4.80	5.60	250	—	4.00	160	152	140	130	150	140	—	82	76	82	78	82	80	
Léva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Losonc	18.60	15.00	13.50	17.00	14.00	4.50	5.50	160	120	4.00	128	120	160	152	144	136	—	70	64	100	92	128	124	
Miskolc	18.80	15.00	14.00	17.00	12.00	—	—	240	200	5.00	144	136	160	152	180	172	—	84	76	110	92	128	120	
Nagybecskerek	18.00	13.20	13.00	13.80	10.80	6.00	5.00	256	200	4.00	144	136	160	144	144	128	128	66	60	80	76	100	96	
Nagykanizsa	18.20	14.80	14.00	16.00	13.00	4.00	4.20	280	240	5.00	160	136	200	180	156	148	120	86	70	100	84	106	100	
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagyszentmiklós	18.00	13.00	13.00	13.60	11.00	—	—	240	220	5.00	152	148	152	—	144	140	140	95	80	100	—	80	72	
Nagyvárad	19.00	14.40	13.40	14.00	10.60	6.00	—	230	220	5.00	144	136	200	180	160	152	—	90	70	—	—	120	116	
Nyíregyháza	18.00	14.60	13.00	14.30	10.20	4.50	4.00	200	—	6.00	144	136	168	152	144	136	104	80	72	84	76	128	116	
Nyitra	18.40	16.20	14.40	15.40	13.60	4.00	4.80	280	180	5.50	128	100	160	144	152	140	112	80	70	110	100	108	90	
Pancsova	18.60	—	—	—	10.90	7.00	8.00	280	260	4.40	138	128	140	120	144	128	140	76	72	84	78	104	98	
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.-A.-Ujhely	17.60	15.00	14.40	16.50	12.20	3.20	4.00	260	200	5.00	136	128	160	152	144	104	—	—	—	96	92	98	94	
Sopron	18.20	16.30	14.50	16.70	14.40	7.00	7.00	270	230	6.00	168	140	280	160	200	160	—	86	60	120	100	120	92	
Szatmár	16.80	14.00	13.20	16.20	12.20	5.80	5.80	230	220	4.00	160	144	192	180	152	144	—	—	—	—	—	—	—	
Szentés	18.20	—	11.20	14.00	11.00	3.00	3.50	400	280	4.00	128	—	160	—	150	144	104	72	68	80	76	124	120	
Szolnok	18.50	—	14.00	14.10	—	4.00	—	190	180	5.00	150	140	200	190	170	160	130	85	80	110	95	110	98	
Temesvár	18.40	14.00	13.00	13.60	10.60	—	—	280	—	5.00	160	—	200	—	162	—	—	66	—	76	—	100	—	
Uj-Arad	18.60	14.20	12.60	14.20	10.60	4.50	5.00	300	—	4.50	136	128	168	152	144	128	120	75	60	90	70	110	85	
Versce	18.00	13.00	12.00	13.20	10.30	14.00	18.00	300	—	4.50	177	—	170	—	140	—	110	80	76	110	—	106	—	
Zalaegerszeg	19.00	15.70	15.00	16.00	14.00	6.00	5.00	250	240	5.00	158	128	240	230	140	130	—	68	60	92	86	116	108	
Zenta	18.80	14.00	13.00	14.40	11.00	4.00	4.00	280	240	4.00	128	124	140	130	140	130	110	70	68	100	90	120	116	

Nemzetközi gabonapiacz 1907 június 26-tól 1907 június 28-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
												Határidő					
Buza	27	20.50	18.42	22.00	19.70	25.37	24.86	18.52	16.93	16.18	16.64	Szept.	20.38	18.97	23.46	22.82	17.40
	25	20.40	18.42	22.00	19.70	25.25	24.62	18.30	16.82	16.18	16.67	Október	—	—	—	—	—
Rozs	27	16.00	—	16.90	17.20	24.07	18.88	—	—	—	16.54	Szept.	—	—	21.46	16.94	—
	25	15.80	—	16.90	17.20	24.07	18.38	—	—	—	16.54	Október	16.66	—	—	16.94	—
Zab	27	15.70	—	16.90	16.40	24.19	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	19.02	—	—
	25	16.00	—	16.80	16.40	24.19	18.35	—	—	—	—	Október	14.92	—	—	—	—
Tengeri	27	11.90	13.08	12.80	12.80	17.40	—	12.10	—	10.63	—	Szept.	11.86	12.88	16.64	—	10.42 ¹
	25	11.90	13.11	13.00	12.80	17.38	—	12.16	—	10.63	—	Október	—	—	—	—	—
Árpa	27	14.40	—	—	—	23.80	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	—	—	—
	25	14.40	—	—	—	23.30	—	—	—	—	—	Október	—	—	—	—	—

Jegyzet: 1) július, 2) augusztus.

TATAI darabos szén tojás és téglabrikett locomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez. **BANYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szt-Péter, Sajókaza, Tokod, — ebszőnyi felsőgallai mész,** Magyar Általános Köszönbánya Részvénytársulat Budapest, V., Erzsébet-tér 10. sz.

gázgáz-
ezések
ory-u. 9.

SZESZÜZLET.

A szeszüzletben e héten is élénk vételkedv uralkodott és gyér kínálatok folytán a szeszárak ismét emelkedtek és drágábban zárnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 159-159.50 K.-ig, adózatlanul 60-60.50 K.-ig. Élesztőszesz adózva 157-158 K., adózatlanul 58-59 K.-ig azonnali és júliusi szállításra.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 49-50 K. kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 55-55.50 K. volt kisebb tételekben ajánva azonnali szállításra és termelési időszakban 53 K. követeltek. Budapestén a kontingens nyersszesz ára 55-56 K. koronára.

Irányzat: szilárd. Bécsi jegyzés K. kont. nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with columns for Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz, and their prices in Budapest.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának jelentése a Köztelek részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet a lejofolt héten nem volt egyöntetű irányzatú. Míg az üzlet disznósrban nyugodt volt s az árak egy csekélységgel vissza is mentek, addig szalonnáárak — jelentékenyebb árukészletek hiányán, nehezebb árban egyáltalán nem volt kínálat — jóval emelkedtek.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss ár, nagyobb, kocsiarakományok vételénél, nehéz minőségű 138-140 K. Könnyebb minőségű 126-127 K. I. r. perszelt (paraszt) szalonna 134-135 K. I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 147-148 K. 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére Budapest, 1907. június 27.-én. Netto-árak 100 kg.-ként. Budapestén, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötelezett-ség nélkül.

Table showing flour prices (Luiza gőzmalom) with columns for Szám (0-7) and prices for different grades (F, G, K).

Liszt, őrlemény és erőtakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kgr.-ként Budapestén, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7. Ar K.: 31.80 30.80 29.60 28.20 27. — 25.80 24.60 22.80.

Rozslisztárak:

Table with columns for Szám (0, O/I, I, WR, II, II/B, III) and prices for rye flour.

A többi erőtakarmány-cikkek árai a következők voltak Budapestén zsákkal, teljes waggonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table listing various types of flour (Finom korpa, Görömba, Őszi finom korpa, Rozskorpa, Árpakorpa, Malomkonkoly, Budapesti gyári repecpogácsa, Derby melassze, Száritott moslék, Malátacsira, Répaszelet) and their prices.

Elelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezete jelentése. 1907 június 28.-án.

A hozatalok meglehetősen gyérek és így nagyobb forgalom kifejlődni nem tudott. Élő és vágott (jegelve küldendő) baromfi állandóan jó keresletnek örvend. Befőzni való cseresznye és meggy, valamint a többi piaczképes gyümölcs minden mennyiségben elhelyezhető. Korai burgonya szilárdult és a detailforgalomban 11-12 koronával adatott el 100 kg.-ként. Vaj változatlanul lanyha. Jó sajtészítményeket kedvezően elhelyezhetünk. Tojás valamivel jobb árban kelt el, de csak a friss teit áru.

Mal árak:

Husnemtek: vidéki marhahús hátulja 70-150 K., eleje 60-120 kor., vidéki és helybeli borjú bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 110-120 K., helybeli borjúhús 120-140 K., sertészsír szalonnával 140-148 K., lehozott sertés 120-150 K., szalonna friss 120-140 K., szalonna sózott 134-140 korona, szalonna füstölt 136-148 K., olvasztani való 120-140 K., háj 152-156 K., sertészsír 154-156 K., mind métermázsánként. Füstölt-hus (vidéki) kg.-ja 1.40-1.80 K., hazai sonka 1.40-2.00 korona, szalámi magyar 4-4.20 K., szalámi nyári 1.20-1.40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: Őz 1.80-1.80 K., szarvas 0-0 K., vaddisznó 0-0 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0-0 K., nyul sülédő 0-0 K., fogoly 0-0 K., fácán 0-0 K., erdei szalonna 0-0 K., fenyvesmadár — fill., vad ruca — K. drb.-ként, dámvad 0-0 K. kg.-ként, vízi szalonna drb.-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1.40-2.20 K., sütni való 2-2.80 K., liba fiatal 5.50-10 K., kacsa sovány 2.80-4.50 K., kacsa hizott 5-7 K., lud hizott 8-14 K., tyúk 2.80-4 K., pulyka 0-0 K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.50-1.60 K., hizott ruca 1.40-1.60 korona, hizott pulyka 1.40-1.50 K., levestyúk 1.40-1.70 kor., pulyka sovány 0-0 K. kg.-ként, Poulard 1.50-3.20 K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2-2.20 K., II. 1.80-1.90 K., főzővaj (köpült) 1.10-1.60 K., tehéntúró 16-36 fill. kg.-ként.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 5.50-6 kor., rózsá 4.50-5.50 K., fehér 4-4.50 kor., kifli 0-0 K., sárgarépa — K., petrezselyem — K., vöröshagyma makói 0-0 K., vöröshagyma közönséges hazai 5-6 K., fokhagyma — K., káposzta 0-0 K. 100 kg.-ként. Burgonya új 8-10 K., kalarabé —80-1.20 K., spárga solo — K., közép 0-0 K., levesspárga 0-0 K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0.24-0.30 K., kifejtett 0-0 kor., zöldborsó hüvelyes 18-20 K., kifejtett 0-0 korona, paradicsom 0-0 K. kg.-ként. Uborka salátának való 18-24 K., ecetbe 4-10 K., savanyítani 4-10 kor. 100 drb.-ként. Cárliol —. Egyiptomi hagyma — korona.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 12-70 fillér, sárga dinnye 1.40-2.40 K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) —, másodrendű —, harmadrendű apró áru — K., körte első. —, másodrendű — K. mm.-ként. Dió I. — K., dió II. — K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 110-120 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsz — fillér kg.-ként. Gomba száritott 0-0.70 K., szappan 70-70 L. lencse (erdélyi) 60-60 K., bab apró 20-24 K., nagyszemű 20-24 K., lencse — K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 64-65 korona, erdélyi apróbb áru — K. eredeti ládánként (1440 drb.).

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. június 27.

Fölhajtott:

Table listing horse auction results with columns for job quality, price, and quantity.

Osszesen — 692 drb

Eladatlan maradt — 290 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. június 27.

Árak:

Table listing sheep and goat auction results with columns for origin, sex, and price.

Eladatlan maradt 27 drb élő borjú, — drb leszurt borjú, — drb élő bárány, — drb leszurt bárány. Irányzat: csendes, az árak 2-4 fillérral emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. június 24.

Felhajtott:

Table listing sheep auction results with columns for origin, sex, and price.

Osszesen — 853 drb juh — drb kecske Bácsba szállított — drb juh — drb kecske

Á r a k:

Table listing sheep prices with columns for sex, price, and quantity.

Advertisement for MAUTHNER ÖDÖN featuring a headline about impregnated flour, a list of agents (Gróf Andrassy, Gróf Zichy, Dreher, Baró Vécsey, Gróf Karolyi, Gróf Hunyady, Karsai Vilmos, Gróf Batthyány, Gróf Almási), and contact information for Budapest.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907. június 27.

Fölhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj fölhajtás	1822 drb	Risórendű hizott	249 drb
Mult vásárról visszamaradt	104 "	Másórendű "	1521 "
Veszteglőből szerb	" "	Alárendelt minőség	73 "
Összeg	1910 drb	Növendékmарha	15 "
Eladatlan maradt	14 "	Bivaly	68 "
Összeg	1926 drb	Összeg	1926 drb

Árak
(100 kilogr.-ra minden elősúlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	78-84	70-78	60-68
Tarka hizott ökör	86-92	74-84	66-72
Szerbiai ökör	" "	" "	" "
Tehen	72-78	62-70	54-60
Bika	72-80	64-70	" "
Növendékmарha	" "	64-78	" "
Bivaly	" "	52-64	" "

Irányzat: élénk, az árak 1-2 koronával emelkedtek.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1907. június 27.

Heti fölhajtás összege	Érték wagon	Érték összesen darab	Sertéskör-vágóhidra-el-szállított	Eladatlannal maradt
június 14-ig	160	6174	5385	789
június 20-ig				

Agraria

Gazdasági gépek

Kérje minden gazda az összes

Ekék vetőgépek gőzcsepők motorkerékek

Levélzím: Agraria Budapest, Váci-ut 2.

Agraria

N a p	Napi árak fillérben					
	Oreg nehéz páronként 280-360	Oreg közép páronként 300 kg. feletti	Oreg könnyű páronként 220-360 kg.	Könnnyű 220 kg.	Husos fajta	
1) június 21	102-106					
június 27	104-109	110-112		66		
2) június 21		134-142	130-142	130-142		
június 27.		132-140	130-140	130-140		

1) Az árak elősúlyban páronként 45 kg. ételsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.
2) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.

Irányzat: a vásár közepes, az árak 2 fillérrel csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek“ részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendők.)

Oreg nehéz (páronként 400 kg. feletti)	fillérig
Oreg közép " 300-400 "	" "
Fiatal nehéz " 320 kg. feletti súly	135-137 fillérig
" közép " 250-300 kg.	140-141 "
" könnyű " 250 kg-ig	141-142 "
Szerbiai nehéz " 280 kg. feletti	" "
" közép " 240-280 kg.	" "
" könnyű " 240 kg. terjedő súlyban	" "

Irányzat: lanya.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek“ részére.)

1907. június 26.

Sertésvészen átment	kilogramm	fillér
" " " " " "	60-100	180-160
" " " " " "	100-120	160-150
" " " " " "	120-160	150-136
" " " " " "	160-200	136-124
Sertésvészen át nem ment	60-100	130-124
" " " " " "	100-120	124-120
" " " " " "	120-160	120-116
" " " " " "	160-200	116-112

Árak elősúlyban kilogrammonként 40% engedmény.
Irányzat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907. június 27.

Fölhajtás:	drb	Árak:	fillér
Magyarországból		Angol husos ürök	
Galicziából	788	Első. hiz. ürü 69-70-72	
Osztrák tartományokból		Gyapjas	
		Középm. hizott ürü 60-62	
Összesen	788	Nyírott juh	

(Az árak kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: élénk.

Bécsi szurómarhavásár.

1907. június 20.

Fölhozatal:	drb	Árak (kilogrammonként elősúlyban I. oszt. II. oszt.)
Magyarországból élő borjú		70-126
" " " " " "		130-140 104-126
Ausztriából élő borjú	322	72-130
" " " " " "	1844	72-130
" " " " " "	2070	134-144 108-130
Magyarországból leölt bárány	147	18-36 kor. párja
Ausztriából " " " "	35	18-36 K. párja
Magyarországból leölt sertés	1375	108-128
Ausztriából " " " "	"	"
Magyarországból leölt juh	"	"
Ausztriából " " " "	165	76-100
Összesen:	5958 drb	

Irányzat: szilárd, a mult heti árak megmaradtak.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907. június 25.

Fölhajtás:	drb	Származás szerint:	
Minőség szerint:		Magyarországból	
Hussertés	8137	Magyarországból	5068
Zsirterítés	4855	zsirfajta	
Összesen	12992	Galicziából	7429
		Osztr. tartományokból	497
		Olaszországból	
Eladatlan maradt	1325	Összesen	12992

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű nehéz magyar	121-123	124
Könnnyű és szedett magyar	102-112	
Oreg nehéz és közép magyar	110-118	119
Német és lengyel husfajták	74-106	110

Irányzat: szilárd, zsirterítés 2 fillérrel olcsóbb, husserítés 2 fillérrel drágább.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Julius 1.	Nagykőrösi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ádám Szilveszter	48000
Julius 2.	Bpesti VIII. ker. a tkvi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Roszberger Nándor	40797
Julius 4.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Balla Bertalan	49884
Julius 4.	Tornaljai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Putnoky Mórinczé	113744
Julius 11.	Bpesti VIII. ker. a tkvi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Sziklai Arnold	141640
Julius 15.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Arnold Golyosy Kornélia	96734
Julius 19.	Nagykikindai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Barta Ferencz béró	80939
Julius 22.	Temesvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Komeo Anna	48000
Julius 25.	Pécsi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Bonoky Ignáczné	45892
Aug. 1.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Környei Izidor	50930
Aug. 21.	Brassói kir. tvszék	a tkvi hatóság	Ottobán Radó	129300
Aug. 29.	Kapuvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Barthodeiszky Béla	165120

Szerkesztői üzenetek.

Nem közölhetők: M. F. Egy göbolyhizlálási módszer ösmertetése és a Keilner-féle keményítőérték-szabvány. B. D. Népies lótenyésztésünk bajai és azok orvoslásáról. I. L. Cselédmozgalom. V. Gy. A földművelési kormány figyelmébe. S. E. Cselédtörvény rendezése. Sch. Gy. Amerikai tanulmányut. F. Z. Kísérlet lefolyóztott tejtel. B. S. Néhány észrevétel a mezőrendőri törvény revíziójának kérdéséhez. P. S. Czikorai-ermesztés. Sch. Ag. Czikorai-ermesztés. B. E. A hadsereg-ellátás a gazda szempontjából. I. Gy. Gazdasági szakoktatásunk. M. K. Szakoktatásunk reformja. Sch. J. Az istállótrágya széttergetése.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság resiczal mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZELEKÉK

Tiszta aczélanyag saját hámorainkból.

Eltérhetetlen tégelyaczel-ekfeje. Pánczélaczel-kormánylemez. Magasított aczel-ekfeje. Porvédő kerekék. Aczel gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmányok felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesebben ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Megrendeléseket elfogad a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület értékesítő osztálya, Veszprém.

Rövidített levélzím: „AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönyzím: „AGRARIA“ Budapest.

Különösen az ezévi gyapju-üzleti viszonyok közt legelőnyösebb a gyapjak gyári mosatása.

Első

magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legméréselőnyösebb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

BECK és GERGELY

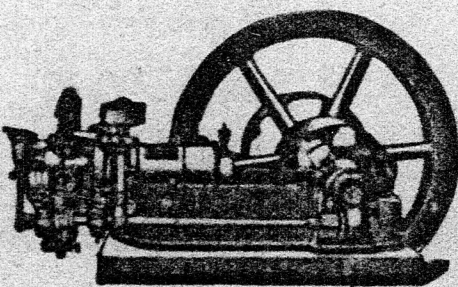
BUDAPEST, V., Váci-ut 12.

Benzinmotoros cséplőkészletek.
Teljes malomberendezések

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.

Teljesolajgyári berendezések.

Elismert legjobb kivitelben szállítanak és mindenkor raktáron megtekinthetők.

:: Párisi világiállítás „Grand Prix” 1900. ::

6365/1

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

os. és kir. szab. mosóvíz lovak számára

Egy üveg ára K 2-80. Az udvari istállókban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállókban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabíráásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi.
Főraktár: Török Lószef gyógyszerüzem,
Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körut 59. Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, szalma-kazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelő-gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőnyösebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármo- és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tínókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretességemnél fogva úgy vásárokra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélozlm: **Vermes Lipót, Kolozsvár**

DISZNÓZSIRT SZALONNÁT

elsőrendű Budapestvárosi tiszta minőségben, új keményfa-hordókban, valamint

fehér sózott és füstölt nehéz táblást, spékelt, kenyér és paprikásat

szállít legjobb minőségben, minden mennyiségben, mindenkor a legolcsóbb napiárban

KREISCHE ANTAL terménykereskedő és szalámigyáros **BUDAPEST, X., KÖBÁNYA.**

Alapítva 1869.

6446

Telefon 51-48.

Pohl György

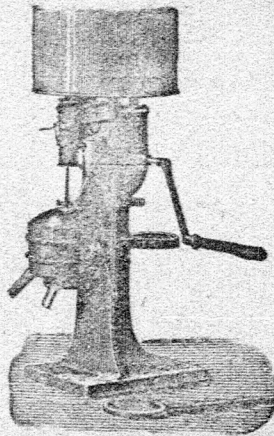
Telefon 87-25. mérnök Telefon 87-25.

Különleges Gazdasági Építési Vállalat

Budapest, Szendy-utca 93/a. sz.

Elvállal (gyakorlati kivitelre:)

mindennemű gazdasági és ipari építkezéseket. Különleges és tűzbiztos vasbeton-füdm készítmény nagy feszítavokra és nagy hordképességre. Fűdémek és falak szigetelését főképp istállók számára. Vízművek, víztornyok, rezervárok, kut- és mélyfurások és önitató berendezéseket. Beton-jászolok, istálló-burkolatok, valamint szellőzők és falburkolatok. Rabitz-szerkezetek. Csatornázások. Alagcsövezések, trágyatelep és fennálló épületek, istállók átalakítását a legújabb igényeknek megfelelően igen kedvező feltételek mellett. Tervek és költségvetések, prima referenciák.

Eredeti „MELOTTE” tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfelföldőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legelősebb lefűződés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125-500 liter kézhajtásra.

Magyarországi képviselő
GEITTNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 8.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900.	BIZTOSÍTÉKI ALAP:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.970.340,- kor.	
Tartalékok	734.780,-16 "	
Összesen:		2.705.120,-16 kor.
1901. évi felesleg		90.349,- kor.
1902. " "		59.782,-26 "
1903. " "		109.331,-73 "
1904. " "		72.438,-23 "
1905. " "		61.730,-60 "
1906. " "		39.243,-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%- engedményben részesültek.

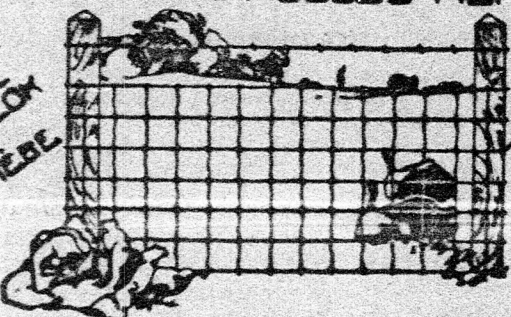
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

BÁMULATOSAN OLCÓS KERITÉSEK

SZŐLŐ-
TERMELEK
BEVÉTELÉRE

MEZŐ-
GAZDÁK
KÉTELÉRE

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/II.

Hungária sodronyfonatát, mint a szabadalmazott legelősebb kerítési anyagot, mely előnyösül fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabadalommal védett találmány előnyei: Olcsóság!

Horganyzott vassodronyból készült, (nem kell befesteni):

Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi drótfeszítésben.

Sodronyosság: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm.

Ár □-méterenkint: 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Kéregből 2x6 centiméter (hosszuk) lyukbőségű:

Készletben: csak 1 méter magasságban.

Sodronyosság: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm.

Ár □-méterenkint: 58 78 98 98 108 128 148 168 fillér.

Csemagolásra, fűtésre és keszélési költségeket számítatik □-méterenkint 1 fillér, és egy küldeménynél legalább 60 fillér.

Összetétel: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatását is meggátolja; felül és alul szélét pedig szűrésnek, tehát az átáramlást megnehezíti. A fonat csavart szálú — mint vékony sodronykötél — a kerítés hosszirányában futnak, miközben nagy az ellenálló képesség; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összenyomása tehát ki van zárva. 1/2 méter és 75 cm. magas fonat kapható az 1 m. és 1 1/2 m. magasság közt való átvágás révén.

Könnyű kezelése: Készel megkönnyíti, egyszerűen a fűdészekhez szegességek segítségével; a fonat sima és fűzős marad. Ez által a fonat bármikor lecsodható és más helyen ismét fűzős lehet. A fonat összekapcsolása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavartok stb. alkalmazása főlegesen a fonat fölött; egy-két sor thakó-sodrony alkalmazva, a kerítés letétele szerint megmagasítható. — A horganyzott thakó-sodrony ára méterenkint 6 fillér, 6 cm. thakószálalal.

Számos ellenérveléssel áll rendelkezésre

Továbbá gyárt és szállít: kőszeges gép- és kézi sodronyfonatokat; szoros és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházakhoz szükséges sodronyfonat és kovácsolt vasból, fűd- és haviaró-fűd, kosarakat, magtár-ablakpézsiyeket, ökrös-székcsarakat, szikrafűdőket, szőlőbogyószedőket, csaplevegőbe való gabonaszétválasztó-hengereseket stb.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

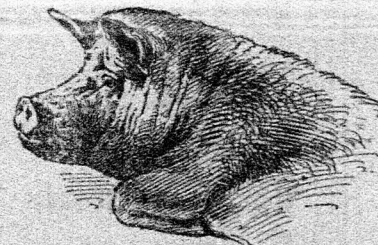
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Párisi Világkiállítás 1900. „GRAND PRIX”

Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás el segítésére.

Kis doboz K 1-20, nagy doboz K 2-40

Kwizda-féle SERTÉSPOR

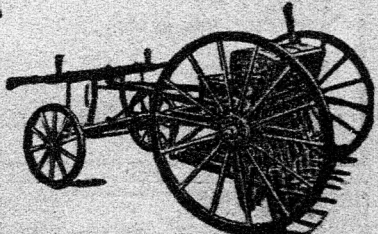
csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrassy-ut 26. s. á 6365/III

HONI IPARI

A kelezavári erdőnyrszi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve. — A nagyváradi mezőgazdasági kiállításon elismerő oklevél utjtasokért!

Szabadalmazott

„Losonczy Drill”

tolókeres sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és fölül vető szerkezettel, szabadalm. magbe boronálóval.

Első Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár

BASCH és TARJÁN mérnökök LOSONCZ

Arjegyzzék kívánatra ingyen és bérmentve. — Kizárólagos vetőgépgyár.

BIRTOK-keresők és eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz

Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

kastélyok, villák, uradalmak, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, álomások, kaszárnyák, templomok, iskolák

községek és kisvárosok részére.

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1'6 fillérbe kerül! Nem acetylen! Legegyszerűbb kezelés! — Robbanás veszélye kizárva! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok és szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz r.-t. Arad.

Iroda és raktár: BUDAPESTEN, VI. ker., Andrássy ut 17. TELEFON 28-00.

Dorn József-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótszalmazóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.

Körülbéli 10,000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hónap mélt. gróf Wenckheim csorvái uradalmában 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farsóval szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egylet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostaért teljes felelősséget vállalok.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napl próbára küldeni és vizs-

szafogni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely más-fajta törekrosta. Ajánlom új tányéros répvágóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, ozukorrépafejet és bármilyen levéllel vegyes répat kiogástalanul vág. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladok jóállás mellett. Árappal, bővebb felvilágosítással szolgál.

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos, Békés-Csabán.

Kivágott sertések eladása.

Az egri főkapitán alulírott uradalmi kormányzósága zárt ajánlat melletti versenytárgyaláson

eladásra bocsájt 124 darab öreg, 1 darab 2 éves, 106 darab 1 éves kivágott sertést,

melyek az egyeki gazdaságban vannak elhelyezve. Posta- és vasutálom más helyben.

A zárt ajánlatok f. évi július hó 8-án délelőtt 10 óráig Egerben alulírott kormányzóságnál adandók be.

Kiverés vagy százaléklevonás nem engedélyeztetik.

Kelt Egerben, 1907. június hó 19.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága.

6468

BALTIC-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy alkereket és részeseül mindentitt elismerésben, mert a legtekélyesebb és legmodernebb teffő-lőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIC kezelést még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje vétegett és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern késziszeparátorokról írt bírálatunkat.

Baltic Separator Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselője

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.

Telefon 52-58.

"A Baltic" RADIATOR

készíti a legjobb és legtekélyesebb vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd ismeretést a "Köz-telek" 70-ss számban.)

Deering-féle fűkaszalógépeket, marokrakó aratógépeket és kévekötő aratógépeket, valamint egészen vasból és aczélból készült szénagyűjtőgépeket

(lőgereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy minden általam szállított ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért vállalom a felelősséget.

Ajánlom egyszersmind Saak Rudolf elismert kitűnő aczéleket, kapáló és töltőgető gépeket és más egyéb talajművelő eszközöket és gépeket is

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

— Ár egyezékekkel és előrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálok. —

A burgonyatermés fokozása

és a minőség javítása csakis úgy sikerül, ha a burgonyavész ellen idejében (június és július hónap) védekezünk. Erre a legalkalmasabb és feltétlenül biztos szer

a dr. Aschenbrandt-féle bordói por,

amint azt a m. kir. magyar-óvári növénykísérleti állomás kísérletei igazolták.

A bordói por ára: 50 kg.-os zsákban kg.-kint **82** fillér,

10 és 5 kg.-os zsákban kg.-kint **86** fillér,

2 kg.-os dobozban kg.-kint **87** fillér.

Vezérképviselő: **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE**
(BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.)

Azonkívül a bordói por vidéken is a legtöbb fűszerkereskedésben kapható.

»A burgonyavészről« szóló ismertető füzetet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete minden érdeklődőnek díjmentesen elküldi.

Gőzeke-acetylenlámpák

A közelgő idényre tanácsos már most ajánlatért fordulni

Bárdi József Automobil-Részvénytársasághoz

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. szám, Fővárosi Orfeum mellett.

Dr. Bernolák Károly

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907. őszén szállítandó

friz kosokra és juhokra.

Árajánlatot levélben küld.

F. év szeptember hó elején szállítandó **hatsoros Heiarich-féle rozsa**, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 19-szeres termést adott. A rozsa ára: 100 kg-ért bruttó netto helyett ab Markusfalu állomás 30 korona. Rendelésnél félérték előlegként beküldendő.

Megrendeléseket: **DR. BERNOLÁK KAROLY, KASSA, FŐ-UTCA 96. SZÁM** oziro kérik. 6057

Hirdetmény.

A jubászat felosztása folytán folyó évi július hó 1-én

1800 darab rambouillet keresztezésű birka

kerül eladásra a miholjái uradalomban.
Bővebb felvilágosítással szolgál a

6471

Jószágigazgatóság Dolnji-Miholjac.

32 db szilaj üsző

eladó a balatonszentgyörgyi uradalom orsz. törzskönyvezett és többszörösen díjazott magyar gulyájából. Az üszők három és fél évesek és tenyésztésre kiválóan alkalmasak. Közelebbi felvilágosítást ad

6484

az uradalmi felügyelőség, Balatonszentgyörgy.

Bérlet lejáratára folytán **eladó körülbelül**

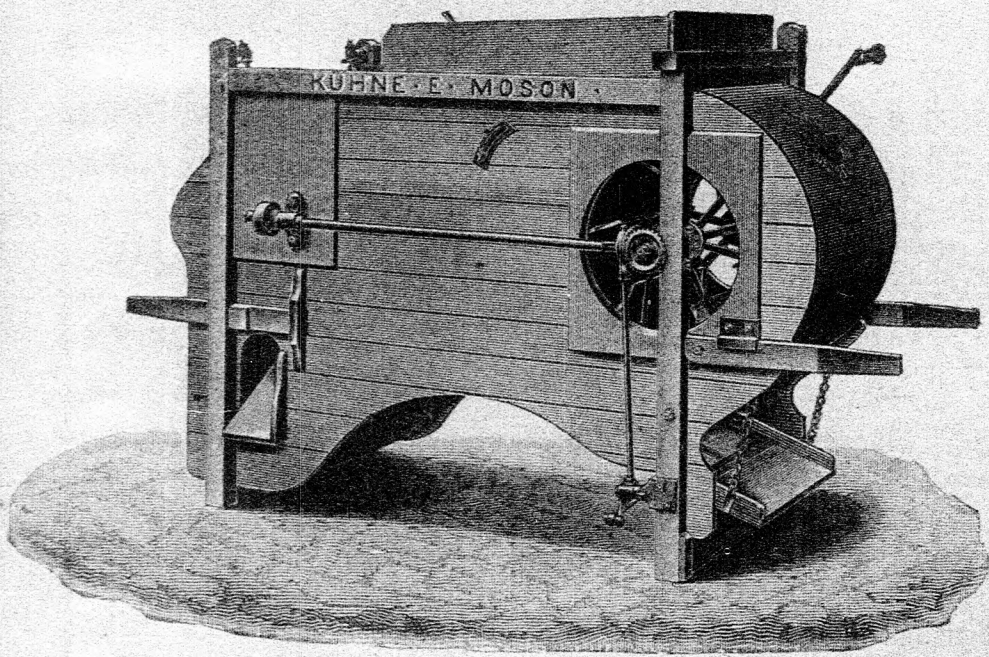
1800 darab tenyészbirka,

90 „ tenyészkos,

50 „ ürü,

100 „ különféle tarka ökörtinó.

Felvilágosítást ad Vasváron a VASVÁRI BÉRURADALOM.

Egyetemes aczélekék, két- és többvasu ekék, boronák, hengerek, műtrágyaszórók,

Járgányos cséplőkészletek,

Rosták, Konkolozók,

hirneves „Mosoni Drill“ szeretőgépek,

Borsajtók, Szőlőzúzó és Bogyózók stb. elismert kitűnő kivitelben beszerezhetők

KÜHNE E.

mezőgazdasági gépgyárakból **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz

Vétel és kölcsön, új és egyszer használtmag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapju-**ZSÁK**kazal-
repce-
behordási-
rostaalj-
waggon-**PONYVA**„HUNGARIA“ kettős kézi kéve-
kötelek favéggel, Szőlőkötöző
fonal kötelek, zsákzsinegek, ló-
pokróczok, csomagoló vásznak**NAGEL ADOLF**zsák- és ponyvagyar, kölesön-
intézet. Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, Arany-János-utca 10.

Sürgönyözim: NAGELA BUDAPEST Vidéki telefon: 35-92.

Birtokeladás.

Budapesttől 2 órányira **1470 m. hold birtok**, melyből mintegy 1400 hold kitünő szántó, 40 hold szőlő, 30 hold kaszáló, teljes felszereléssel együtt eladó és azonnal is átvehető. Teher 460.000 korona amort. kölcsön. **Ügynökök kizárva.** Vevőknek felvilágosítást nyújt a tulajdonos jogtanácsosa: **Dr. Tóth Kálmán ügyvéd, Budapest, IV., Vámház-körut 10.**

6483

Nyári söre-marhák eladása.

Az egri főkapitán alulírott uradalmi kormányzósága árverésen eladásra bocsájt 168 darab különböző koru és ivaru tiszta magyar faj és esetleg tenyésztésre is alkalmas számfelüli szarvasmarhát. Nevezetesen:

1 darab számos bikát, 23 darab számos ökröt, 73 darab számos tehent, 7 darab 4 éves ökröt, 22 darab 3 éves ökröt, 9 darab 3 éves üszőt, 12 darab 2 éves ökröt, 3 darab 2 éves üszőt, 18 darab 1 éves üszőt.

Felsorolt állatok az ároktói gazdaságban vannak elhelyezve. (Vasuti állomás: Mezősáth. Posta: helyben. Borsod vm.) Az árverés ároktón, folyó évi július hó 11-én délelőtt 9 órakor veszi kezdetét, oly módon, hogy az állatok koruk és ivaruk szerint csoportokra osztatnak s az egyes csoportokra zárt írásbeli ajánlat teendő, mely ha meg nem felelő art nyujtana, az illető csoport nyílt árverésre bocsájtatik, avagy ha a folyó áraknak és az állatok minőségének megfelelő érték még így sem volna elérhető, eladása elhalasztatik. Kiverés vagy százaléklevonás nem engedélyeztetik.

Kelt Egerben, 1907 évi június hó 19-én.

6480

Az egri főkapitán uradalmi
kormányzósága.**ELADÓ**

10 darab egy éves tisztavérű

tenyészkána nagy yorkshirei fajtaból. Kérdések intézendők a **sárvári uradalom** újmajori intézőségéhez u. p. **Sárvár, Vas m.**

6467

MELOCCO PÉTER

cementáru-gyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, VI., Dévai-utca 21.

ELVÁLLAL mindennemű gazdasági építkezést, **ce-
mentbetonból és vasbetonból** u. m.: **istállókat,
magtárakat, víztartányokat, átereszeket,
tej-, vaj-, sajt-gazdasági épületeket** stb. stb. Kőlt-
ségvetést, terveket ingyen készítünk. Ajánlunk továbbá cement-
betonból és vasbetonból: **Marha- és ló-jászlakat, itató-
és sertés-vályukat, ló-etető kagylókat és kut-
kagylókat.** Nagyobb munkákat a helyszínen készítjük.

1906-ban a következő nagyobb gazdasági munkálatokat létesítettük vasbetonból:

Frigyes főherceg Ő fensége bolyeai uradalmában: **Viztornyok és vasbetonfödé-
mek** istálló felett m²-ként 1500 kg. idegen terhelésre, magtárhelyiség
céljaira.

József főherceg Ő fensége bicskei birtokán: **Vasbetonfödémek** m²-ként 650 kg.
idegen terhelésre; vályuk és víztartányok.

Nméltóság Metternich Sándor hercegnő herceghalmi és sárisápi birtokán:
Vasbetonfödémek istálló felett 1300 kg. m² idegen terhelésre és szarvas-
marha vályuk.

Magyaróvári gazdasági akadémiánál: **Vasbetonfödémek** m²-ként 600 kg. idegen
terhelésre; vályuk és víztartányok.

Méltóságos gróf Wilczek Frigyes ur szárdi birtokán: **Vasbeton szarvasmarha-vályuk.**

Méltóságos gróf Eltz R. vukovári birtokán: **Vasbetonfödémek** 1000 kg. m²
idegen terhelésre és vályuk.

Nagyságos Tüköry Paula urnó daruvári birtokán: **Vasbeton-bellezat.**

Méltóságos Berg báró Kapuvár: **Istálló-vályu** stb. stb.

6625

Bérleti hirdetés.

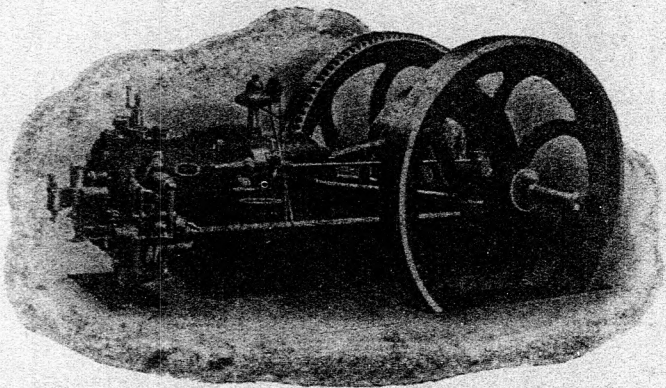
A gróf Pálffy koridósbérségi uradalma 1908. évi október 1-től fogva 12 évre bérbé adja Pozsony vármegye Beketfa és Maczház községekben fekvő 1221¹/₂ magyar holdat, mely két majorból kezeltek és Nagy-Légh, valamint Pozsony állomástól 1/4, illetve 1/2 óra távolságban fekszik.

A birtok legnagyobb része jó szántóföldből áll, gazdasági épületekkel teljesen fel van szerelve, a bérlőnek Beketfán emeletes kastély szolgál lakásul.

Bővebb felvilágosításokat az **uradalmi központi hivatal Pozsony, Lőrinczkapu-utca 14. sz. ad.**

Az uradalom fentartja magának, hogy az ajánlkozó bérlők közül szabadon választszon.

6463

**EREDETI
ANGOL****CROSSLEY-MOTOROK**

Benzin-, nyersolaj-, világítógáz- és szivógázmotorok és lokomobilok ipari, elektromos és mezőgazdasági üzemre. **Több mint 50,000 darab üzemben!** Egyszerű és masszív szerkezet, könnyű kezelés! Kis fordulatszám! **Gazdaságos üzem, versenyképes árak!** Ajánlatokat és prospektusokat díjmentesen küld a magyarországi kizárólagos képviselőség:

Fényes Miklós és Palmer Artur

Egy 6-5 HP. NYERSOLAJMOTOR és egy 21 HP. BENZINLOKOMOBIL a TECHNOLOGIAI IPARMUZEUMBAN (Budapest, VIII., József-körut 6. szám.) ÜZEMEN megtekinthető.

Telefon 23-23

mérnöki és vállalati irodája Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.

Telefon 23-23

UJDONSÁG!

Kérjen árjegyzéket és leírást.

UJDONSÁG!

Mezei egerek és hörcsögök kipusztítása szénkénnel!

E czélnak megfelelő pontosan adagoló készüléket gyári áron szállít:

IG. HELLER, Wien, II., Praterstrasse 49.

Bérleti hirdetés.

Gróf Draskovich Iván bérbe adja 1907. évi október hó 1-től fogva egymásután következő 12 évre, baranya-sellyei hitbizományi uradalmának, Baranya és Somogy vármegyékben fekvő részeit.

Bérlet alá kerülnek a következő gazdaságok:

	Szántó	Rét	Legelő	Adó nélküli terület	Összesen	
katasztrális hold a 1600 □ öl						
Kisasszonyfa	2 major	536 832	81 1144	108 736	42 928	769 540
Kápolna	1 „	536 51	65 263	184 1412	91 323	877 449
Legence	1 „	470 1447	49 668	183 1516	41 1438	746 269
Erzsébet-Pusztá	3 „	2125 176	284 544	688 368	320 1456	3418 944
Összesen		3668 906	480 1019	1165 832	496 945	5820 602

A bérlet alá kerülő gazdaságokra, parcellánként, majoronként és összberletre nyújthatók be ajánlatok, az élő és holt felszerelés átvétele mellett.

Az uradalmat vasutvonal szeli át és négy állomáson, valamint a Dráva folyón, mely a határt képezi, történik a szállítások lebonyolítása.

Bővebb felvilágosításokat az uradalmi központi hivatal Baranya-Sellyén ad.

6186

Uradalom, Baranya-Sellye.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Ullői-ut 25

KARTELEN KIVÜLI MŰTRÁGYÁK,

azonnali és őszi szállításra, répaszelet, korpá és összes erőtakarmányok legelőcsőbb napi-árban szerezhetők be a

MEZŐGAZDASÁGI ÁRUHITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

BUDAPEST, V., BATHORY-UTCZA 5. SZÁM

Bankosztály: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknek személyi hitelt kölcsönöket kezes nélkül.

A belga óriási nyul

tenyésztése és ápolása.

Írta: Mahacsek Ferencz.

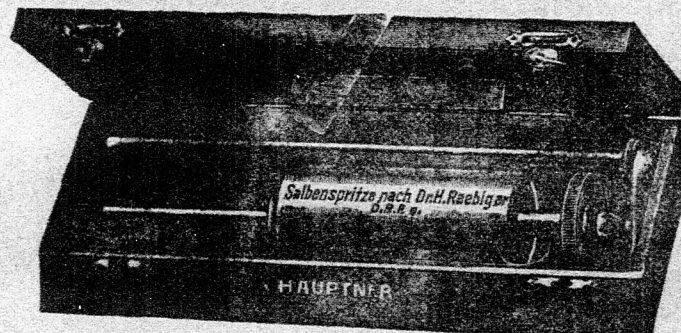
1 kor. 30 fill. előleges bevétele ellenében bérmentve küldi a „PÁTRIA” r. társ. Budapest, IX., Ullői-ut 25.

KREATOL

Conservált sterilizált méregmentes

HUSLABDACS-készítmény minden patkány és egér teljesen biztos és ártalmatlan elirtására. Egyszerű, veszélytelen kezelés. Méregmentes és nem korr. Hús felületen. Kapható legmentesen elzárt dobozokban 4 K. 9 (1 kg), 4-50 (1/2 kg) és 8 (1/4 kg). Továbbá hatékonyan felületmentes muskapor, kékint K. 3., vizítés, radikálisan ható poloska-irtó K. 4., literje K. 2. „KREATOL” vegyészeti laboratórium, POZSONY.

HAUPTNER-féle állatorvosi műszerek és minden mezőgazdasági cikkek

Hüvelykese-feszkendő dr. Raabiger-erővel fertőző hüvelykese kezelésére. Árak német 25.50 korona, tekken 20 korona.

magyarországi vezérképviselő és főraktár

GEITNER és RAUSCH cégégnél BUDAPEST,

VI. ker., Andrassy-ut 8. sz.

Mint a „CSÉRY”-féle szemétfuvarozási és feldolgozási gyár részvénytársaság szemétrágya eladásával megbízott

kizárólagos képviselők

ajánljuk a nagyérdemű gazdaközönségnek és szőlőbirtokosoknak a Szent Lőrinczi telep kiválóan olcsó és istálló-trágyát pótló TALAJJAVÍTÓ

szemétrágyáit.

Rendkívül mérsékelt vasuti fuvarok — még nagyobb távolságra is — előnyössé teszik a szemétrágya használatát. Kívánatra ajánlatokkal, vegyelemzésekkel, ismertetésekkel és elismerő levelekkel szívesen szolgálunk. Együttel felkérjük a CSÉRY-féle trágya nagyszámu régi vevőit, hogy levelezésüket KÖZVETLENUL HOZZÁNK intézni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel:

BAYERTHAL és LEVY Budapest, V., Bálvány-utca 26. szám

Csibehur
(spergula)
K. 16.—

Csillagfürt
fehér
K. 16.—

Czukor-
czirok
fekete
K. 22.—

Muharmag
K. 22.—
kitűnő minőségben

Haldek
magkereskedésben

Budapest, VII.,
Károly-körút 9.

Mezőgazdasági problémát.
A mezőgazdasági érdekképviselet kérdése. Irta: Páter Béla. 2 kor. 90 fill. előlegezve beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedés. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János
lenfonógyára
Komárom.
vesz

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

LEGYEK
konyhából, kamrából, mézsárszékéből, istállóból, vágóhídról biztosan elűzetnek, ha a falakat

Légy-Bonodorról
meszeljük. Egy kg. elegendő 25 m² méter falnak, 5 kg. leirással 6 kor. frankó, utárvétellel. Megrendelhető FODOR FERENCZ-nél, Budapest, VIII. ker., Kisfaludy-u. 40. — Számos elismeréssel. 4252

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán
Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

A Bellán-féle kevékötelek a legjobbak és azáltal, hogy mindkét végén pirosra vannak festve, felismerhetetlenül elnyújthatatlanak és gyártmányokkal szemben.

Árak:

Szám	Hossza	ab Pálna a pr 1000 dr	Kor.
1	150	16.—	
1a	145	15.50	
2	150	14.50	
2	145	14.—	
2	140	13.50	
2	130	12.50	
Tengeri-szárnak	2	110	11.50
Repce, maglen, magrépa stb. bekötéséhez	3	120	10.—
	3a	110	8.50

Sovány tej.

Literenként 75 fillér és feljebb értékesítésért jótállók, ha azt legelőrendű habzó toailette- és fürdő-tejszappanná dolgozzuk fel. A legideálisabb bőrszépítő szappan. Bővebbet Janitzky A., Prag-Weinberge, Schlesi-schestrasse 23. — Ezen szabadalmazott tejszappan postacsomagban klg.r.-ként 1 korona 65 fillér utánvét mellett. 1125

„Vulkán“
biztos hatású, mérgegmentes patkány- és egérirtó-koczkák, kapható egy és három koronás dobozokban, kilója hat korona árban, használati utasítással ellátva, a feltalálónál

Reiner Géza
Bpest, VI., Eötvös-utca 8. Telefon 86—80.

Ugyszintén elvállaltatik patkányok és egerek teljes kiirtása vidéken is, olcsón, szavatossággal. 6407

A vadon termő gyógynövények,

valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerártéri értékesítésének rövid ismertetése. —

Irta: **PÁTER BÉLA**
a kolozsvári gazdas. akad. tanára. Szerző, ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utbaigazításokkal szolgál az elkészítéséről, szárításáról, csomagolásáról és értékesítéséről.

Bolti ára vászonkötésben 5.— kor. Az OMGE. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői számára 4.— korona.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

Szabadalmazott **kosárbetétek**

gőzseplőgépek számára a kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek ára:
4 lőerejű géphez 30 fnt
6 " " " 35 " "
8 " " " 40 " "
10 " " " 45 " "

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete be- küldendő. **Bajzát Ignác Székelyhidon.** 6453

A vadontermő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyűjtése és értékesítése (51 ábrával). Irta: Páter Béla. 5 korona előlegezve beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedés. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vétel

Sürgős!

Hársfa - virágot

minden mennyiségben veszek. Gyűjtést saját költségén eszközöltetek. Sürgős ajánlatot kér 1154

Detsinyi Frigyes
droguista

Bpest, V., Marokkói-u. 2.

Éretjáródekák keresek 250—300 holdas birtokot. Vas-, Zala-, Veszprémmegyében, vasút és városok közel, nri lakással. Ajánlatokat „Éretjáródek“ jelleg alatt a kiadóhivatal köveviti. 1115

Birtokot

közel vasúthoz 800—1000 holdast megvételre v. bérbe keresek

Almási Ferenc
Budapest, X. kerület.

MINDENFÉLE

használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ilyenmő hulladékokat állandóan veszek 6808

Polnauer Sámuel
Budapest, Rombach-u. 5.

Lenmago!

minden vidéki állomáson, legmagasabb árák mellett **vásárol 507**

Krausz Hugó
termékváltó üzlete
Budapest, V. Szabadság-ter 6

Bérlőt

Sopronmegyében uellakkal és megfelelő gazdasági épületekkel felszerelt, városához és vasúti állomáshoz közel fekvő pusztai birtok, mely 192 ka szőlő, hold szántóföld, 1/4 kat. hold kert, 50 kat. hold rét, 42/4 kat. hold legelő és 78 kat. hold erdőből áll, 1907 okt. 1-től kezdve 6, esetleg 8 évre bérbeadó. Érdeklődésnek felvilágosításra szóló ir. a postapostás Jászágófalvy-10/3a Csornán. 1171

1200 holdas bérletet keresek vagy 403—450 holdas birtokot megvételre. Vasút és városok közel. Októberi átvétel. Ügynökök kizárva. Czim a kiadóhivatalban. 1184

Sürgősen keresek

birtokot megvételre, Béctől legfeljebb 5 órányira, legalább 2500 holdat czukorrépatalajjal, némi erdővel, szép kastélyllyal és parkkal

Beyer Károly,
Budapest, V. ker., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12—85. Telefon 12—85.

Szuperfoszfátok

állati és ásványi eredetűek, száraz por, könnyen szórható a legelősebb versenyárakon

Chilisalétrom
kénsavas ammoniák, csontliszt, kainit, kálió, szuperfoszfátgipsz, ugyszintén mindennemű más műtrágya, I. rendű takarmánymész

Themenau melasse-erőtakarmány
magas protein és zsirtartalommal szállít és a tartalomért legszigorubbán szavatol

A. SCHRAM
kénsav- és műtrágyagyár Lissek-Rostek, Lebositz a. d. Elba és Lundenburg-Themenau.
Központi iroda: Prága, Heinrichgasse 27. 6456

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

Több mint **23,000** kész zülék szállítva

„Dr. N. Gerber eredeti“

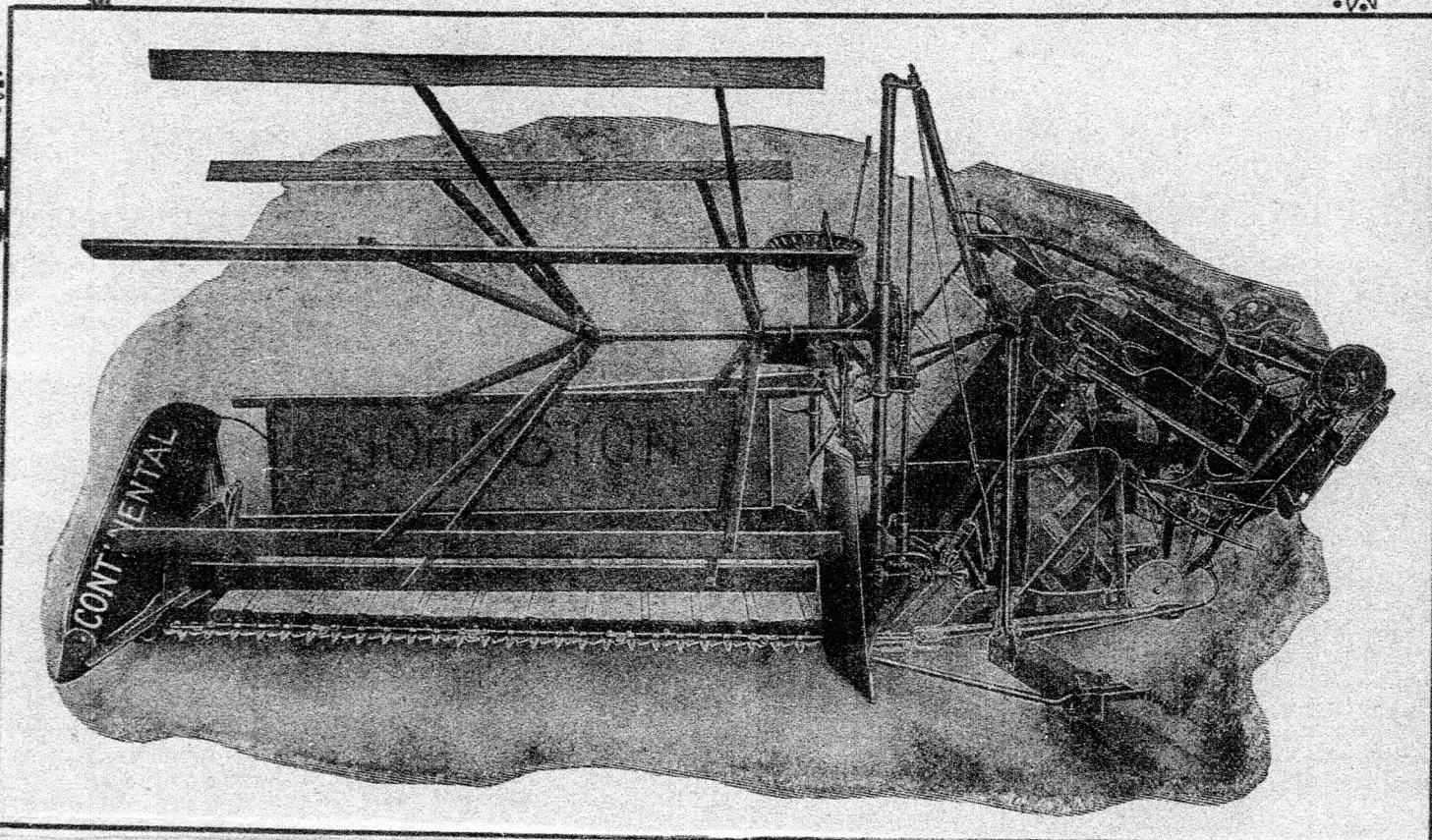
Centrifuga a tej és tejtermékek megvizsgálására. **Plan-Butyrometer** belül gömbölyű, skála lapos és széles. **„Acid“** sav-eljárás. **„Sal“** savmentes eljárás

tejkereskedők, gazdák, hitbizományok, uradalmak, gazdasági iskolák és kisértelti állomások részére. 45 érem. 2 pénz. a n. tejvizetkezettől. Árjegyzékek és költségvetések ingyen.

Dr. N. Gerber's Co. m. b. H., Leipzig
Ujabbban megjelent: Der Rindvieh-Kontrollversin von C. Wulff, kapható 5 kor. bolti áron nálunk.

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

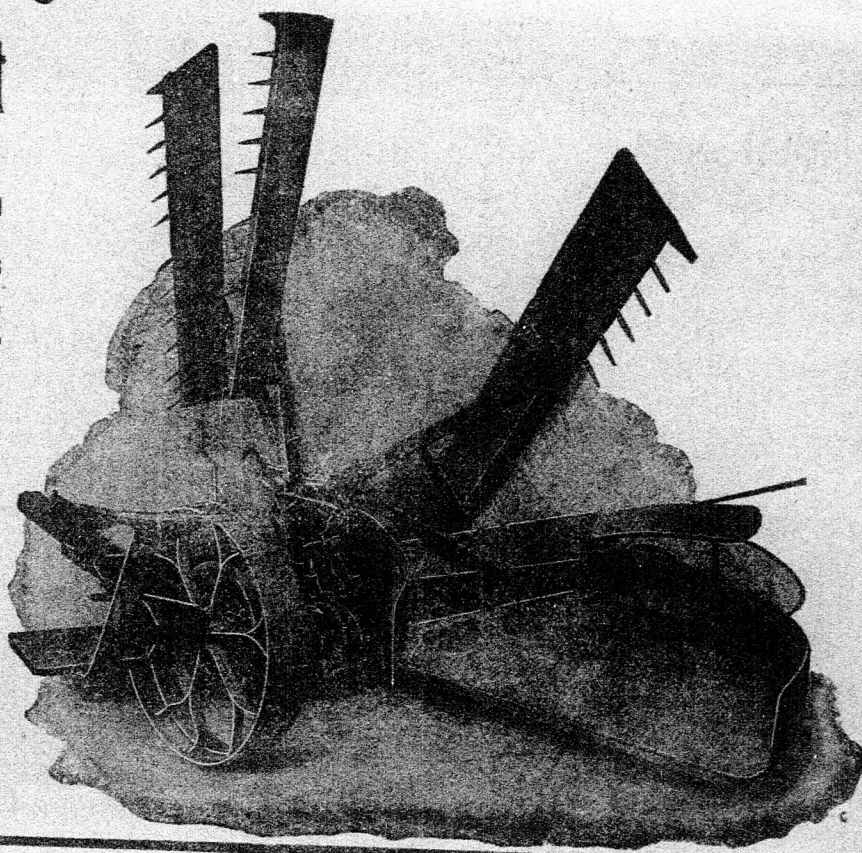
JOHNSTON kévekötő aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-
gépek a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

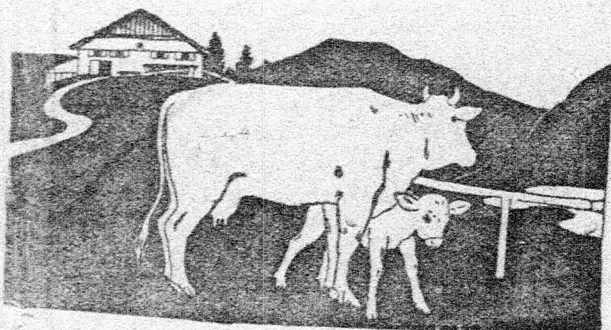
A „JOHNSTON” aratógépek dőlő gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON” gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmegyei gazdák aratógépszövetkezete, a Kisküküllővármegyei gazdasági egyesület és százakra menő uradalom fedezték szükségletüket Johnstone gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak megelégedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

„Saját tapasztalataim csakis, szigorúan véve, egy marháállományra terjednek ki, melynek utótenyésztési eddig az elgondolható kedvezőtlen viszonyok közt voltak, a mennyiben évente kb. 40 borjú vérhasban pusztult el; mióta azonban a Thürpil tanácsomra használatba vetettél, azóta

egyetlen borjú sem

pusztult el vérhasban, az utóbbi időben azonban az újszülött borjúknak, még ha nem is szenvednek vérhasban, naponta adok egy pilulát.

Namslau. Gütlich, kerületi állatorvos.

A kerületi állatorvos ur példáját mindenütt követni kellene, hol a borjúk vérhasban megbetegednek.

Thürpil biztosan hat más háziállataink hasmenésénél is. Ára: Fél doboz 1 kor. 60 fillér, egy egész doboz 3 korona. Kapható gyógyszerárakban és az állatorvosoknál. Ha ott nem volna, Török József gyógyszerárakban Budapest, VI. Király-utca 12. Óvakodjunk az utánszólóktól. **CL. LAGEMAN**, vegyészeti gyára Aachen. 6383/5

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
 ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
 BUDAPEST (Központi Vásárcsarnok)
 Igazgatóság és központi Iroda:
 Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
 Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít **húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselője.
 A szövetséget tagjal kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Unzeltig Ferencz
 os. és kir. udvari szállító
 különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.
BUDAPEST = WIEN,
 VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingassa 32-34.
 Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

ELADÓ
 500 drb merino anyajuh a megfelelő számú kosokkal, továbbá 500 darab 4-5 éves ürü. Felvilágosítással szolgál a simontornyai uradalom tisztartósága, **Simontornya**, Tolna megye. 6465

Korpát, konkolyt, olajpogácsát, takarmánylisztet, szárított répaszeletet, szárazmoslékot és minden más erőtakarmányt az ország bármely állomására legjutányosabb feltételek mellett szállít az:
Örlemény és takarmány forgalmi r.-t. Budapest.
 Pontos lebonyolítás! 6175 Lekkiismeretes kiszolgálás!
 Iroda: V., ZOLTÁN-UTCA 11. Sürgőnyozim: FOURRAGE, BUDAPEST.

Mc CORMICK
 Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.
 Magyarországi igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-u. 12.
 KNECHT I. E. igazgató.

„Daisy“ marokrakó aratógép.

Speziálítások:
 Kévekötaratógépek
 Marokrakóaratógép
 Fűkaszalógépek
 Aczél-szénagyűjtőgépek
 Széna-forgatógép

Benzinmótorok
 takarmánykamra számára és cséplőgéphajtásra.

Mo. Cormick tárcsásborona.

Mo. Cormick kévekötaratógép.

„New 4“ fűkaszalógép.

Speziálítások:
 „Senior“ tengeri ültetőgép (autom. négyzetibe ültet).
 Tengeri-kévekötaratógép
 „Ohio“ tengeriszár-tépőgép (egyszermind szecsakavágó).
 Tengeri-morzsológép (erőhajtásra)

Tárcsásborona (tarlóhántásra és lazításra).
 Aczél-lókapa (tengeri, burgonya, takarmányrépa stb. számára).
 Rugófogas boronák

„Senior“ tengeriültetőgép.

„Mc. Cormick“ a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
 „Mc. Cormick“ a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépei.
 „Mc. Cormick“ 1907. évi modelljein Ismét lényeges javítások vannak.
 „Mc. Cormick“ aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.
Budapesten állandó gépkiallítás!!

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTINHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szárd

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

50% anyag-
megtakarítás
15—20-szoros
munkaképesség
az esetmunkával
szemben.

Nincs felszerelés!
Nincs rozsdal!

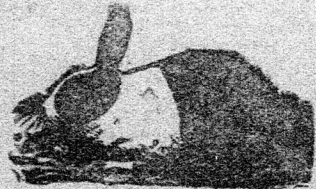
Alapos és tiszta munka!

A meszelő, illetve fertőtlenítő anyag leg-
finomabb permetezése stb. egyik kimutat-
ható előnye a

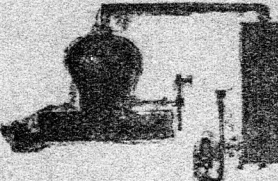
Lovak kehesége

(Chromikus kőbőre és egyéb kőbőre)
biztos eredménnyel gyógyítható.
Számtalan elismerés bizonyítja.
Felvilágosítást díjmentesen küld
Ripp Arvin. Drezda-A.78.

Házinyulakatalogust

valamennyi fajta leírásával és
tartásának ismeretével ellá-
tva, 50 fillér ellenében küld
a kivitelt és tenyésztő-ösze-
g: Adolf Heun Wien, K&S
Favoritenstrasse 135-III.
Zászló utca 135-III. szám alatti
házban Auszria és Magyaror-
szág legrégibb ösze-
bélyeg kérték. 6433

Állandó raktár
pálinkafőző
üstökben

NAGY PÁL-nál
Budapest, Váci-út 64.

Mezőgazdasági Lexikonról
prospektust kívánatra küld
a "Patria" r.-t. könyvkeres-
kedése Budapest, Üllői-út 25.

"STEPHAN FIX"

gyors meszelő-, fertőtlenítő-
és kátrányozógépe.

Sokoldalú használhatóság!

Eznek bizonyágát több száz fényes elismerőlevél
és sajtónyilatkozat,
ugyszinte kiténtetés
áll rendelkezésre.

Kérje a 235. számú
írjegyzékét
Krása Rudolf-tól
Wien, VII.,
Kirchengasse 37.

Sürgönyosm: „Szivattyú Budapest”
Bírtott fecskeendők száma: 16,000.
Alapítalot: 1858. évben.

Budapesti Szivattyú és Gépgyár Részvénytársaság

Budapest, VI. ker., Váci-út 69.

GYÁRTÁSI ÁGAZATOK: Gőzgépek, légsűrítők, vakuuszivattyúk, keralfűrészek. Gőz-
kazánok, tartályok, előmelegítők. — Vashidak, fedélszerkezetek, eszegecselt oszlopok. —
Vas- és fémöntvények
Vasúti fordítókoro-
nok. — Mindenemű
forgó- és futó-daruk
kőzi és villamos hej-
tásra. Kőszelvények
széleszűz felülettel.
Kőszelvények.
Szivattyúk.
Tűzfecskeendők.
Tűzoltósági segéd-
eszközök és szerek.
Kőszelvények és szel-
vények. Kőszelvény-
gyári szerek.
Árjegyzéket, vala-
mint gyártási ága-
zatokról prospek-
tusot kívánatra. 6348

A SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG Szegeden ajánl évek
óta lejjobban bevált és a külföldivel legalább is egyenlő minőségű

manila kévekötfonalat aratógépekhez,

mint egyedüli hazai gyártmányt

kg-ként körülbelül 300 méter hosszban, métermázzánként 125
korena árban bármely szükséges állomásra bérmentve szállítva.
Ajánl továbbá már évek óta lejjobban bevált **gőzeke sodronyköteleket,**
gazdasági kötéllárat, valódi kenderzsákokat, fapeczkos
kévekötfőt stb.

Jutalmazó mellékiar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok-
téglákat, cement-födélcserepeket, esőveket csatornázásra, alagsóvezé-
seket, padlólapokat, ilató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás**
kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kívánatra ingyen
küldjük 202-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasi-
tást minden géphez adunk. Uzemberendezéshez oktatót küldünk, kívá-
natra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTADT bei Leipzig 6477

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

HOMOK — ARANY

270 munkás
95 szabadalom stb.

Zéró hygienikus closet-watta legjobb Kapható mindenütt és 5700
Farkas L. Lajosnál, Budapest, VI., Rózsa-u. 46.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, (Külső-Váci-út)
Csáklya-utca 3. sz. alatt.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár. III. Szpecial gépgyár.

Szeszgyárak berendezésére: Elvállalja mindenfajta szeszfőződe, szeszfinomító, és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb
méretekig. Átalakít meglévő gyártótelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.
Mindennemű pálinkafőzőkészülékek, gyümölcs, törköly, borseprő stb. égetésére. Csefrező eljárás a SOMLÓ-féle szabadalom szerint, mely-
vel a legmagasabb szesznyeredék érhető el. (Kukoriczánál 38 liter %o-ig.) Tervekkel és költségvetésekkel készségesen szolgálunk.
Nemzetközi szeszértékesítő és erjesztő iparkiallítás. Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legmagasabb kiténtetés.

"Patria" kiadalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomonán, Budapest, IX., Üllői-út 26. szám. — Az Első Magyar Papir-Ípar r.-t. papirocsa.